

Εκδότης — Διευθυντής
Γ. Δ. ΧΡΗΣΤΑΚΗΣ
Επιμέλεια ύλης
Κ. Γ. ΣΤΕΦΑΝΑΚΗΣ
8 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 1983
Τιμή φύλλου δρχ. 10
Αριθμός φύλ. 84—85
Ηράκλειο 1866, αριθ. 110

ΒΙΑΝΝΙΤΙΚΑ

ΝΕΑ

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ ΣΤΗΝ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΟΛΩΝ ΤΩΝ ΒΙΑΝΝΙΤΩΝ

ΟΛΟΙ ΣΤΟ ΧΩΡΟ ΤΟΥ ΗΡΩΟΥ

(ΣΑΡΑΝΤΑ ΧΡΟΝΙΑ ΑΠΟ ΤΗ ΜΕΓΑΛΗ ΣΥΜΦΟΡΑ)

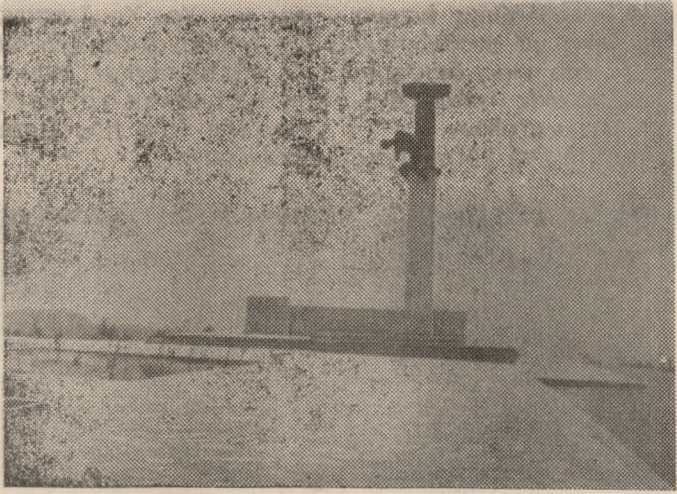
Κλείνουν σε λίγες μέρες σαράντα χρόνια από τότε που οι ορδές του φασισμού με λύσσα ξεχύθηκαν στα χωριά της επαρχίας μας, για να αφανίσουν κάθε ανθρώπινη ύπαρξη.

Κρίσιμο το 1943 για το χιτλεροφασισμό. Χρόνος που άρχισε η αντίστροφη μέτρηση. Η Ιταλία συνθηκολογεί και τα στρατεύματα του Χίτλερ χάνουν τη μία μετά την άλλη τις μάχες στα μέτωπα που έχουν ανοίξει στην Αφρική, τη Ρωσία, τη Δυτική Ευρώπη. Οι μάχες στο Ελ—Αλαμείν και το Στάλινγκραντ αποφασιστικές για την έκβαση του πολέμου.

Αποφασιστικές είναι και οι μάχες που δίνουν οι λαοί της Ευρώπης σε όλες τις χώρες. Παντού υπάρχουν μέτωπα, που δεν τα υπολογίζουν και όμως είναι πολύ σημαντικά με τις μεγάλες απώλειες σε ανθρώπινο μα και πολεμικό υλικό που διακινείται προς τα μεγάλα μέτωπα. Τα αντιστασιακά κινήματα μέρα με τη μέρα απλώνουν κι αγκαλιάζουν το μεγαλύτερο μέρος του πληθυσμού. Ελάχιστα «τα ιδιοτελή καθάρματα» που ήθελε ο Χίτλερ για να υποτάξει τους κατεχόμενους λαούς. Ελάχιστα και κάθε μέρα πιά αδύναμα.

Κάτω απ' αυτές τις συνθήκες η αρχή της ομαδικής ευθύνης, αρχή που θέλησε να εφαρμόσει ο Χίτλερ οφασισμός από το ξεκίνημά του (παράδειγμα η Κάνδανος στη Μάχη της Κρήτης) γίνεται κάθε μέρα και πιά σκληρή.

Έτσι, με την πιά ασήμαντη αφορμή ή και απλή υποψία για κάποια ύποπτη για τα στρατεύματα κατοχής κίνηση, ξεσπά σε επιθέσεις που αφανίζουν χωριά ολόκληρα. Εκτελούν ομαδικά, χωρίς καμιά διάκριση πολλές φορές, άνδρες κάθε ηλικίας μα και γυναίκες και παιδιά σε πολλές περιπτώσεις. Κι ακολουθεί το κάψιμο των σπιτιών, η ολοκληρωτική καταστροφή κάθε χώρου που μπορεί να στεγάσει όχι μόνο ανθρώπους αλλά και ζώα. Εκατοντάδες τα χωριά

και οι κωμοπόλεις στη χώρα μας που δοκίμασαν τη mania αυτή του φασισμού, όπως τα Καλάβρυτα, το Δίστομο, ο Χορτιάτης, η Καισαριανή, η Κοκκινιά κι άλλα.

Δεκάδες στην Κρήτη κι ανάμεσά τους στο Νομό μας. Τα Βορρίζια, οι Καμάρες, ο Σωκαράς, η Γέργερη, ο Μάραθος, η Δαμάστα και πιά πάνω τα Ανώγεια. Αποκορύφωμα τα χωριά της επαρχίας μας με τις ομαδικές εκτελέσεις τετρακοσίων συνεπαρχιωτών μας.

Οι παλαιοί θυμούνται τις μέρες φρίκης που απλώθηκε στα χωριά της επαρχίας. Αρκετές μέρες ο ουρανός της Επαρχίας ήταν σκεπασμένος από το μαύρο καπνό που δημιουργούσε το κάψιμο των χωριών. Τα αυτιά όλων ζούν ακόμη από την περίοδο αυτή θα βουίζουν από τους κρότους των δυναμιτών, με τους οποίους οι Γερμανοί ανατίνασαν αρκετές μέρες τα σπίτια των χωριών. Οι νεότεροι, με

τις ζωντανές περιγραφές των δικών τους και με τη δύναμη της φαντασίας μπορούν να σχηματίσουν την εικόνα της επαρχίας μας πριν από σαράντα χρόνια.

Με την τέλεση του μνημοσύνου κάθε χρόνο στο χώρο του Ηρώου τιμούμε τη μνήμη των νεκρών του χρόνου εκείνου μα και όλων των άλλων, της περιόδου της Γερμανοϊταλικής κατοχής. Μα παράλληλα νιώθουμε όλοι την ανάγκη να εξασφαλιστούν όλες οι προϋποθέσεις, για να μην επαναληφθούν παρόμοια γεγονότα.

Σήμερα ο διεθνής ορίζοντας κάθε μέρα σκοτεινιάζει και περισσότερο. Η Μέση Ανατολή χρόνια τώρα φλέγεται ένα μεγάλο μέρος της Κύπρου μας στενάζει κάτω από την κατοχή των Τούρκων εννιά χρόνια και το υπόλοιπο βρίσκεται σε απειλή. Η Αφρική και η Νότια Αμερική είναι ανάστατες από τους τοπικούς πολέμους, που κάθε τόσο ξεσπούν.

Η χώρα μας, και ιδιαίτερα το νησί μας, η Κρήτη μας, με τη θέση του στο πιά δύσκολο σταυροδρόμι του κόσμου και την παρουσία των ξένων βάσεων σ' αυτό, διατρέχει φοβερούς κινδύνους. Κινδύνους να θρηνησουμε και πάλι νέα θύματα, περισσότερα ίσως από αυτά που τη μνήμη τους καλούμαστε να τιμήσουμε.

Ας ξεκινήσουμε λοιπόν όλοι μας, σπίτι με σπίτι, γειτονιά με γειτονιά, χωριό με χωριό όλοι οι συνεπαρχιώτες, σε μια μεγάλη φάλαγγα απ' όλα τα σημεία, αυτοί που μένουν στην επαρχία, μα κι αυτοί που βρίσκονται έξω απ' αυτήν, για να συγκεντρωθούμε την Κυριακή 11 του Σεπτεμβρη στο Σελί. Στο χώρο του Ηρώου.

Βουβοί, μα με σφιγμένη την καρδιά, να δώσουμε τον όρκο:
Ποτέ πιά πόλεμος! Ποτέ πιά θύματα! Ειρήνη σ' όλους τους λαούς του κόσμου.

ΓΙΑ ΤΟ ΠΑΝΕΠΑΡΧΙΑΚΟ ΜΝΗΜΟΣΥΝΟ

Πραγματοποιήθηκε στις 28 Αυγούστου στο Δημ. Σχολείο Αμυρά σύσκεψη των φρέων της επαρχίας για οριστικές αποφάσεις σχετικά με την τέλεση του πανεπαρχιακού Μνημοσύνου.

Έγινε απολογισμός των μέχρι τότε ενεργειών (αποστολή επιστολών και αιτήσεων, αποστολή προσκλήσεων και προγράμματος), εκτύπωση φωτογραφιών των θυμάτων και σύνταξη καταλόγου των θυμάτων.

Επειδή η εκτύπωση των φωτογραφιών και η σύνταξη των καταστάσεων δεν ολοκληρώθη-

καν, παρακλήθηκαν οι πρόεδροι των Κοινοτήτων να τα ολοκληρώσουν πριν από τη λήξη του 1983.

Στην συνέχεια έγινε η οριστική συγκρότηση των επιτροπών που θα βοηθήσουν στην υλοποίηση του προγράμματος που προβλέπει:

Το Σάββατο 10 Σεπτεμβρίου ώρα 5.30. Δρόμο θυσίας από νέους της επαρχίας, από τη διακλάωση της Σύμης με τέρμα το χώρο του Ηρώου.

Ώρα 6.30. Στον Αγ. Βασίλειο ομιλία από την καθηγή-

τρια κ. Νίτσα Σαπουντζάκη — Ραπτάκη με θέμα «Η γυναίκα της Βιάννου στην Αντίσταση», απαγγελίες και μουσική εκδήλωση.

Την Κυριακή 11 του Σεπτεμβρη. Τελετή Μνημοσύνου.

10.25 π.μ. Πέρασ αφίξεως επισήμων.

10.30 π.μ. Επιμνημόσυνη δέηση, στο χώρο του Ηρώου. Ομιλία, από το φιλόλογο Γ. Μαργαριτάκη. Προσκλητήριο νεκρών. Σιγή ενός λεπτού. Ύμνος της Βιάννου (χορωδία) Απαγγελίες πατριωτικών ποιημάτων. Προ-

σευχή από τη Φιλαρμονική Δήμου Ηρακλείου. Κατάθεση στεφάνων. Απονομή επάθλων. Εθνικός Ύμνος — Πέρασ τελετής. Επίσκεψη στην έκθεση φωτογραφίας. Δείξιση προσκεκλημένων αρχών.

7.30 π.μ. Στην Άνω Βιάννο Λαϊκή συναυλία με τοπικούς χορούς. Παίρνουν μέρος: Το συγκρότημα ROS DALY με τους: Νικηφόρο Σταματάκη, Βασίλη Σταυρακάκη, Μιχάλη Σταυρακάκη, Αχιλλέα Περισίδη, Φοίβη Νιωτάκη, Σπυριδούλα Τουτουδάκη, Μπάμπη Δουλεράκη, Μανώλη Φραγκουλιτάκη, Γιώργο Λαγκουδινό.

Εκτός από τις προσκεκλημένες αρχές, στέφανα θα καταθέσουν από την επαρχία εκπρόσωποι των Κοινοτήτων και εκπρόσωποι των Ανάπηρων, του Συλλόγου γυναικών, των Συνισμών, των Αγροτικών και Πολιτιστικών Συλλόγων, των Μαθητικών Κοινοτήτων, και του Συλλόγου Βιαννιτών της Αθήνας.

ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ

ΓΙΑ ΤΟ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

Σε άλλη στήλη των Β.Ν. δημοσιεύεται διαμαρτυρία του Συλλόγου Βιαννιτών Ηρακλείου «Ο ΠΑΤΟΥΧΑΣ» προς το υπουργείο Πολιτισμού και Επισημών και προς την ΕΡΤ 1, για την παραποίηση του έργου του Βιαννίτη λογοτέχνη Ιωάννου Κονδυλάκη, που αυτές τις μέρες γυρίζεται σε χωριά της Β. Ευβοίας, με σκοπό να παρουσιαστεί σε σήριαλ από την τηλεόραση το Χειμώνα.

Αφορμή της έντονης διαμαρτυρίας που ζητεί μάλιστα και την παρέμβαση του Συλλόγου Κρητών Επιστημόνων, της Παγκρήτιας Ένωσης και της Εταιρείας Ελλήνων Λογοτεχνών, ήταν η δημοσίευση στον «Ταχυδρόμο» φωτογραφίας του Πατούχα, όπως θα τον παρουσιάσει η ταινία, και η σύσταση σε ηθοποιό να φτύσει το δάσκαλο.

Σημειώνουμε ιδιαίτερα την παράκληση για παρέμβαση της Εταιρείας Ελλήνων Λογοτεχνών. Οι περισσότεροι αρμόδιοι, πρέπει

να αντιληφθούν την κακοποίηση που γίνεται στο αριστούργημα της Ελληνικής λογοτεχνίας, όπως το έχουν παρουσιάσει οι κριτικές πολλές φορές μέχρι σήμερα. Κακοποίηση που γίνεται όχι μόνο στον Πατούχα σήμερα, αλλά και σε πολλά άλλα έργα που έχει παρουσιάσει η τηλεόραση στα τελευταία χρόνια.

Αν ένα λογοτεχνικό έργο θεωρείται πετυχημένο, αν γίνεται αγαπητό από το αναγνωστικό κοινό, αν ως βιβλίο κυκλοφορεί σε χιλιάδες αντίτυπα, είναι γιατί ο λογοτέχνης κατόρθωσε να μεταφέρει στο γραφτό του την πραγματική ψυχοσύνθεση των προσώπων που αναφέρονται στο έργο του, την ψυχοσύνθεση των ανθρώπων της περιοχής που αναφέρεται κι ακόμη την αρμονική σύνθεσή τους με το φυσικό περιβάλλον, με όλες τις αλληλοεπιδράσεις που γίνονται.

Κάθε απομάκρυνση από την τέτοια οποθέτηση που κάνει ο λογοτέχνης ΣΥΝΕΧΕΙΑ στη σελίδα 6

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΓΙΑ ΤΑ ΓΕΓΟΝΟΤΑ ΤΟΥ ΣΕΠΤΕΜΒΡΗ 1943

(Από τον «ΚΡΗΤΙΚΟ ΚΗΡΥΚΑ» του Ηρακλείου αναδημοσιεύουμε τα παρακάτω κείμενα, που αναφέρονται στα γεγονότα της επαρχίας μας το Σεπτέμβρη του 1943. Τα κείμενα βρήκε στη «ΒΙΚΕΛΑΙΑ» και φωτοτύπησε ο συνεπαρχιώτης κ. Χαράλαμπος Κασσωτάκης, που τον ευχαριστούμε και από τη στήλη αυτή).

ΓΝΩΣΤΟΠΟΙΗΣΙΣ
Λόγω δολοφονικών επιθέσεων εναντίον Τμημάτων Γερμανικού Στρατού, αίτινες επροξένησαν ζημίας, καθορίζεται η κατωτέρω περιοχή ως απηγορευμένη ζώνη.

Δέον να εκκενωθή αμέσως η περιοχή αυτή υπ' όλων των κατοίκων. Όστις φωραθή εις την περιοχήν ταύτην, θα φονεύεται άνευ προειδοποιήσεως.

Σύνορα της περιοχής
Νότιος ακτή — Δυτικώς Μονή Άρβης — Ανατολικώς σύνορον Άνω Βιάννος — Συμπεριλαμβανομένου του όρους Μα

γερεύτρας (ύψος 1462) — συμπεριλαμβανομένης της Δείκτης (ύψος 2148) — συμπεριλαμβανομένου του όρους Λάζαρος (ύψος 2085) — Δυτικώς σύνορον Παρά — Ανατολικόν σύνορον Μύρτος — Νότιος Ακτή.
Ηράκλειον — Άγιος Νικόλαος τη 13—9—1943

ΟΙ ΦΡΟΥΡΑΧΟΙ
«ΚΡΗΤΙΚΟΣ ΚΗΡΥΞ» ΗΡΑΚΛ. Φυλ. 14—9—1943
ΑΠΟΛΥΣΙΣ ΤΩΝ ΟΜΗΡΩΝ ΤΗΣ ΒΙΑΝΝΟΥ
Ο κ. Νομάρχης, μας ανεκοι-

νωσαν ότι προχθές Σάββατον απελύθησαν πάντες οι κρατούμενοι όμηροι εις άνω Βιάννου, κατόπιν εγκρίσεως του ενταύθα Διοικητού της Μεραρχίας, Στρατηγού κ. Μύλλερ. Μετέβη

ΣΥΝΕΧΕΙΑ στη σελίδα 6

Πρόσκληση

Η Επιτροπή του Πανεπαρχιακού Μνημοσύνου καλεί όλους τους κατοίκους της Επαρχίας μας, όπου κι αν βρίσκονται, τα Σχολεία και τις Μαθητικές Κοινότητες να πάρουν μέρος στις εκδηλώσεις που οργανώνονται το Σάββατο και Κυριακή 10 και 11 του Σεπτεμβρη, για να τιμήσουμε τη μνήμη των νεκρών της Επαρχίας μας στη Γερμανοϊταλική κατοχή και να ακουστεί για μια ακόμη φορά η ευχή μας «Ποτέ πιά πόλεμος! Ποτέ πιά θύματα! Ειρήνη σ' όλους τους λαούς του κόσμου»

Παρακολουθήστε από την τηλεόραση της ΕΡΤ 1 στις 19 του Σεπτεμβρη, μετά το δελτίο ειδήσεων των 9 μ.μ., ταινία αφιερωμένη στα γεγονότα της επαρχίας μας το Σεπτέμβρη του 1943.

ΑΠΟ ΤΗ ΖΩΗ ΤΗΣ ΕΠΑΡΧΙΑΣ

ΧΡΗΣΙΜΑ ΤΗΛΕΦΩΝΑ

Υγειονομικός Σταθμός Βιάννου	22205
Ίατρείο Άγροτικό Πεύκου	31377
Χωροφυλακή Υποδιόκηση Βιάννου	22206
Χωροφυλακή Σταθμός Πεύκου	31376
Γυμνάσιο Βιάννου	22230
Άγρονομείο Βιάννου	22006
Ειρηνοδίκη	22211
Συνεταιρισμός Βιάννου (Γραφεία)	22226
Συνεταιρισμός Βιάννου (Έλαιουργείον)	22186
Ο.Τ.Ε. (Βλάβαι)	22121
Ο.Τ.Ε. (πληροφορίες)	22215
Έλληνικά Ταχυδρομεία	22203
Κτηνιατρείο	22090
Φαρμακείο	22140

ΑΓΟΡΑΙΑ

Πετράκης Χαρ. — Βιάννος	22051
Ζαϊμάκης Θεόφιλος — Βιάννος	22404
Θεοδοσάκης Γεώργιος — Πεύκος	31437
Καρτσάκης Έμμανουήλ — Λουτράκι	22103
Λασηθιωτάκης Γ. — Βιάννος	22355
Χατζάκης Ιωάννης — Άγιος Βασίλειος	31301
Γαλανάκης Μιχ. — Χόνδρος	22101
Ψαρολογάκης Κων. — Χόνδρος	22109
Σοφοκλής Παπαδάκης — Καλάμι	31275
Ιωάννης Κονσολάκης — Άμυρά	31420

(Γιά υπεραστικά: 0895)

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

ΓΕΝΗΣΕΙΣ

ΣΤΟ ΗΡΑΚΛΕΙΟ:

Η κ. Μαριάνθη σύζυγος Αντώνη Κασαπάκη γέννησε αγόρι.

Η κ. Ευαγγελία σύζυγος Μανόλη Παπαδοκαλάκη γέννησε κορίτσι.

ΑΡΡΑΒΩΝΕΣ

ΣΤΗΝ ΑΝΩ ΒΙΑΝΝΟ:

Σοφία Χ. Παπαγιαννάκη και Νίκος Εμμ. Πετρακάκης.

ΓΑΜΟΙ

ΣΤΟ ΗΡΑΚΛΕΙΟ:

Ελένη Ι. Αγαπάκη και Ιωάννης Δ. Τζουρακάκης.

ΣΤΗΝ ΑΝΩ ΒΙΑΝΝΟ:

Γεωργία Νεραντζάκη και Νίκος Αμανάκης.

(Είχε καταχωρηθεί λαθεμένα στο προηγούμενο φύλλο).

Γεώργιος Ι. Ανδρουλάκης και Γεωργία Βολωνάκη.

ΣΤ' ΑΜΥΡΑ:

Μαρία Λευτέρη Ραπτάκη και Ζαχαρίας Ι. Χαμπαλάκης.

ΣΤΗΝ ΑΓ. ΒΑΡΒΑΡΑ:

Πόπη Νικ. Χαλκιαδάκη και Θεωδώρας Κ. Σαβουρί-δάκης.

ΣΤΟΝ ΑΓΙΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟ:

Αλέκος Ι. Διακάκης και Ελένη Νικ. Καλλέργη.

— Γεώργιος Πετράκης και Στέλλα Σηφάκη

— Τηλέμαχος Δοριάκης και Μαρία Παπαματθαίου.

ΘΑΝΑΤΟΙ

ΣΤΗ ΒΙΑΝΝΟ:

Μιχ. Πετράκης (τελώνης)

ΣΤΟ ΒΑΧΟ:

Γεώργιος Δαμουλάκης

ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΡΙΑ

Το Φιλόπτωχο Ταμείο Βιάννου ευχαριστεί τους παρακάτω δωρητές του: Α' Στη μνήμη Γεωργίου Τζαμουζάκη: 1. Χριστοπούλου Κωνσταντία 2. Κική Χριστοπούλου — Μερτζάνη 3. Λένα Χριστοπούλου Μορτώγια 5.000 δρχ. 4. Γαλανού Καίτη 1.000 5. Ζωή και Νίκος Βερβέλης 2.000. 6. Ιάσμη Γ. Διακάκη 2.000 δρχ. 7. Μπάμπης και Μαρία Προκοπάκη 3.000 δρχ. 8. Σύζυγος και παιδιά Γεωργίου Τζαμουζάκη 20.000 δρχ.

Β' Στη μνήμη Γεωργίου Τσαγκουρλή η κ. Ελευθερία συζ. Γ. Παπαμαστοράκη δρχ. 2.000.

Η Επιτροπή Πανεπαρχιακού Μνημοσύνου Βιάννου ευχαριστεί πολύ τον κ. Λεμπιδάκη «Εργοστάσιο Πλαστικών», για τη δωρεάν παραχώρηση στην επιτροπή 650 μέτρων πλαστικών σωλήνων, που θα χρησιμοποιηθούν για τον ποτισμό των δένδρων που βρίσκονται στο χώρο του Ηρώου.

Ο Πρόεδρος της Επιτροπής ΝΙΚ. ΣΤΑΥΡΑΚΑΚΗΣ Πρόεδρος της Κοινότητας Αμυρά

Σε όσους παραβρέθηκαν ή με οποιοδήποτε τρόπο συμπαραστάθηκαν στο βαρύ μας πένθος για την απώλεια της πολυαγαπημένης μας μητέρας Αναστασίας Δαυλιεράκη εκφράζουμε τις ευχαριστίες μας.

Τα παιδιά της Τα εγγόνια της και λοιποί συγγενείς.

ΔΩΡΕΕΣ

Η κ. Χρυσάνθη συζ. Γ. Σπανάκη, η κ. Αθηνά Χ. Εμμ. Χαριτάκη και ο κ. Γεώργιος Δ. Παπαμαστοράκης μας έστειλαν ανά 2.000 δρχ. καθένας (σύνολο 6.000) για το Φιλόπτωχο Ταμείο Βιάννου στη μνήμη της μητέρας τους Μαρίας Χ. Δ. Παπαμαστοράκη (γιατράινας).

Στην μνήμη της και για το ίδιο ταμείο ανώνυμος μας έστειλε επίσης 2.000.

Λίλικα Γ. Συμβουλάκη 2.000 εις μνήμη Γ. Τζαμουζάκη. Παρακαλείται το Φ.Τ. Βιάννου για την παραλαβή τους.

Στο Φ. Τ. Βιάννου έστειλε και ο Νίκος Παπαγιαννάκης 3.000 δρχ. στη μνήμη του Γ. Τζαμουζάκη.

ΣΥΓΧΑΡΗΤΗΡΙΑ

Την αγαπημένη ξαδέλφη μας Μαριάνθη Εμμ. Κοκολάκη που πήρε το πτυχίο της από τη Φιλοσοφική Σχολή του Πανεπιστημίου Κρήτης συγχαίρομε θερμά και της ευχόμαστε καλή σταδιοδρομία.

Αντώνης και Μαρία Στιβακτάκη

Το μεταξάριό

Από τις στήλες των Β. Ν. αναφερθήκαμε παλιότερα στο μεταξάριό, που ήταν μια σοβαρή απασχόληση της γυναίκας στην επαρχία μας προπολεμικά και λιγότερα στα πρώτα μεταπολεμικά χρόνια.

Με την Έκθεση Ειδών Λαϊκής Τέχνης, που οργάνωσαν οι κοινωνικοί φορείς της επαρχίας μας στην Άνω Βιάννο το 1979, προβλήθηκε έντονα η ανάγκη να αναβιώσουν στην επαρχία διάφορες παραδοσιακές απασχολήσεις των κατοίκων.

Τον επόμενο χρόνο πρω-

τοπόρες γυναίκες της Βιάννου βρήκαν τον ξεχασμένο πιά και δυσκολόβριστο μεταξόσπορο και έτσι η νέα γενιά γνώρισε τον άγνωστο σ' αυτή μεταξασκώληκα και τα κουκούλια.

Φέτος αρκετές γυναίκες στη Βιάννο καταπιάστηκαν με το μεταξάριό.

Στη φωτογραφία που παραθέτουμε, ο φωτογράφος κ. Χρ. Χουδετανάκης απάθανάτισε μια από τις πολλές παρέες που ασχολήθηκαν με το μεταξάριό, την ώρα που ξεκουκουλιζούν.

ΠΕΝΘΗ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Δ. ΜΠΑΡΙΤΑΚΗΣ

Γεννήθηκε το 1898 σ' Αμυρά Βιάννου. Τέλειωσε το Σχολαρχείο Βιάννου. Έλαβε μέρος στον Πρώτο Ευρωπαϊκό Πόλεμο και στη Μικρασιατική Εκστρατεία. Και παντού στα πολεμικά μέτωπα διακρινόταν ως ανυποχώρητος πολεμιστής. Αποτέλεσε μέλος της επίλεκτης μαχητικής ομάδας του Παύλου Γύπαρη. Και στην Κατοχή πρόσφερε στην ένοπλη μαχητή Αντίσταση διάφορες βοήθειες. Μια από αυτές ήταν που επί ένα έτος (1942—1943) έκρυβε και διέτρεφε στο σπίτι του σ' Αμυρά με κίνδυνο τη ζωή ολόκληρης της οικογένειάς του την επικηρυγμένη από τους Γερμανούς σύζυγο του Καπετάν Χρήστου Μπαντουβά Ζωή, διδάσκαλίσσα.

Στην επαγγελματική του ζωή ασκούσε πολλές δουλειές. Αρχικά υπήρξε ελαιοβιομήχανος κι έμπορος κυρίως του λαδιού και ιδίως στο Ηράκλειο, όπου εγ-

καταστάθηκε μετά την Κατοχή. Υπήρξε ο μοναδικός αντιπρόσωπος του μεγάλου ελαιοεμπόρου του Πειραιά Οίκου Ευσταθίου και της μεγάλης Ελαιοεμπορικής Εταιρείας «Ελαΐον», της οποίας υπήρξε για την Ανατολική Κρήτη ο ονοδικός προμηθευτής ελαίου και διαθέτης των προϊόντων της.

Διετέλεσε πρόεδρος του Ταμείου εμπόρων Ηρακλείου και στην τελευταία το 1965 Κυβέρνηση του σεμνηστού Γ. Παπανδρέου ήταν ιδιαίτερος Γραμματέας του τότε υφυπουργού Οικονομικών Κώστα Μαρή. Υπήρξε άριστος οικογενειάρχης και αποκατέστησε άριστα τα παιδιά του και πρόθυμα εξυπηρετούσε πολλούς και διάφορους, ιδίως από την επαρχία Βιάννου. Έτσι φεύγοντας προς το αγύρι στο ταξίδι του θανάτου αφήνει μια πολύ καλή μνήμη.

Βιάννος 20—8—83

ΝΙΚΟΣ ΕΜΜ. ΚΑΤΣΑΡΑΚΗΣ

ΜΙΧΑΗΛ ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΟΣ

Πέθανε στο Ηράκλειο σε ηλικία 88 ετών και τάφηκε στην γενέτειρά του Βιάννο, όπου πλήθος πατριολούθησε την κηδεία του. Ήταν ανάπηρος πολέμου.

Διετέλεσε τελωνοφύλακας επί 35 έτη και παρά τη μεγάλη αναπηρία του

ΠΟΛΥΜΝΙΑ ΣΤΑΥΡΟΥ ΛΟΥΛΑΚΗ

Πέθανε στο Ηράκλειο και κηδεύτηκε στο Βαχό η ΠΟΛΥΜΝΙΑ ΣΤΑΥΡΟΥ ΛΟΥΛΑΚΗ. Κόρη του Ανδρέα Μανουσάκη, η αξέχαστη Πολύμνια μεγάλωσε σε πολιτισμένο περιβάλλον. Παντρεύτηκε τον καθηγητή Σταύρο Λουλάκη και με τη σεμνότητά και εργατικότητα της έκαμε υποδειγματική οικογένεια. Μεγάλωσε σωστά τα παιδιά της και τους έδωσε πανεπιστημιακή μόρφωση παρά τις αντιξοότητες

της Κατοχής και των δύο σχολών χρόνων που αξολούθησαν. Στα χρόνια της Κατοχής εργάστηκε με αυταπάλη για το δικαίωμα του κατακτητή. Το σπίτι της ήταν τόπος φιλοξενίας και τροφοδοσίας των αντιστασιακών που έδρασαν στην αιματωβαμμένη επαρχία Βιάννου.

Ας είναι η μνήμη της αιώνια.

ΝΙΚ. ΕΜΜ. ΚΑΤΣΑΡΑΚΗΣ

ΑΠΟ ΤΗΝ ΚΡΗΤΙΚΗ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑ

ΟΙ ΔΡΙΜΕΣ & ΤΑ ΜΗΝΟΛΟΓΙΑ ΤΟΥ ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ

ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ ΤΟΥ Κ. Γ. Ν. ΘΕΟΔΟΣΑΚΗ ΥΠΑΛΛΗΛΟΥ Ο.Τ.Ε.

ΑΦΗΓΗΣΗ ΜΙΧΑΗΛΣ ΒΕΡΥΚΟΚΑΚΗΣ Ή «ΚΑΛΥΒΙΑΡΗΣ», 66 ΕΤΩΝ (Κ. ΒΙΑΝΝΟΣ)

ΜΕΡΟΣ Α' ΟΙ ΔΡΙΜΕΣ

—Όντε-ν ήταν «δρίμες», δεν ήκανε να λουστούμε, γιατί επάνη η κεφαλή μας.

—Δεν επετρώναμε λινάρι στον ποταμό, γιατί το σαπίζανε οι «δρίμες».

—Δεν εκόβγαμε ξύλα για στέγασμα ή για τέτοιες εργασίες γιατί τα σαπίζανε οι «δρίμες».

Σχετικά με τις «δρίμες» ο ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΜΕΓΑΣ στο βιβλίο του «ΕΛΛΗΝΙΚΑΙ ΕΟΡΤΑΙ ΚΑΙ ΕΘΙΜΑ ΤΗΣ ΛΑΪΚΗΣ ΛΑΤΡΕΙΑΣ» σελίδα 133 αναφέρει τα εξής: «Εκ ποίας αφορμής προέρχεται η επήρεια, την οποίαν κατά την πίστιν του λαού έχει το ύδωρ εις ξύλα, ενδύματα και σώματα κατά Μάρτιον ή κατά τας πρώτας ημέρας του Αυγούστου, δεν εξηγείται σαφώς υπό του λαού.

Ότι πρόκειται περί νυμφών των υδάτων, εχουσών ιδιαίτερον όνομα βλ. ΠΟΛΙΤΗΝ. Λαογραφ. Γ' 252—ΛΣ, Β' 61».

ΤΑ ΜΗΝΟΛΟΓΙΑ

«Μηνολόγια» ονόμαζε ο λαός τις πρώτες έξι μέρες του Αυγούστου (από 1η—6η) και τις έξι τελευταίες μέρες (από 26η—31). Τις μέρες αυτές «μηνολογιάζανε» οι παλιοί τον καιρό και το χρόνο και μζονολόγια. (Στη Δ. Μακεδονία λέγονται «μερομήνια» και είναι οι πρώτες 12 μέρες τ' Αυγούστου).

Η 1η τ' Αυγούστου αντιστοιχούσε με το μήνα ΑΥΓΟΥΣΤΟ

Η 2η τ' Αυγούστου αντιστοιχούσε με το μήνα Σεπτέμβρη

Η 3η Αυγούστου αντιστοιχούσε με το μήνα Οχτώβρη

Η 4η τ' Αυγούστου αντιστοιχούσε με το μήνα Νοέμβρη

Η 5η τ' Αυγούστου αντιστοιχούσε με το μήνα Δεκέμβρη

Η 6η τ' Αυγούστου αντιστοιχούσε με το μήνα Γενάρη και

η 26η τ' Αυγούστου αντιστοιχούσε με το μήνα Φλεβάρη

η 26η τ' Αυγούστου αντιστοιχούσε με το μήνα Μάρτη

η 27η τ' Αυγούστου αντιστοιχούσε με το μήνα Απρίλη

η 29η τ' Αυγούστου αντιστοιχούσε με το μήνα Μάη

η 30η τ' Αυγούστου αντιστοιχούσε με το μήνα Πρωτόλη

η 31η τ' Αυγούστου αντιστοιχούσε με το μήνα Δευτερόλη

ΠΑΡΑΤΗΡΗΜΑΤΑ

Για όποια μέρα δεν εφύσα

αέρας κι ήκανε μόνο ζέστη ο αντίστοιχος μήνας είχε νερό (βροχές) αν έκανε τρομερή ζέστη, είχε πολύ νερό (πολλές βροχές). Για όποια μέρα εφύσα αέρας από οπουδήποτε, ο αντίστοιχος μήνας δεν είχε νερό (δεν είχε βροχές).

ΑΦΗΓΗΣΗ ΤΟΥ ΙΔΙΟΥ

—Εγώμαι 66 χρονών και πιστεύω σ'τι δρίμες (ενν. τα μηνολόγια). Παλιότερα εβγαίνανε. Εδώ τελευταία δε βγαίνουνε ορισμένες χρονιές και τ' αποδίδω στην ατομική ενέργεια.

Στα χωριά της επαρχίας μας οι γερνότεροι κάτι έχουν ακουστά για τσι δρίμες. Σαν μηνολόγια το ξέρουν ελάχιστα.

Η παράδοση αχρήστευσε τη λέξη μηνολόγια και το νόημα της το πρόσθεσε στις δρίμες. Έτσι σήμερα ακούμε πολλούς στην επαρχία μας να λένε — οι δρίμες τ' Αυγούστου και εννοούν και τα δύο μαζί (πιστή στις λαϊκές απαγορεύσεις και στις λαϊκές μετεωρολογικές προβλέψεις — μηνολόγια).

Εκτός από τα μηνολόγια ή δρίμες, που όπως είπα είναι γνωστά στην επαρχία μας υπάρχουν πλήθος «παρτηρήματα» (προβλέψεις) για τον καιρό, για όλη τη χρονιά, για τις σοδείες και για τις χιονιές.

Αρκετά από αυτά τα δημοσιεύσαμε στα «Β.Ν.»

Δημοσιεύσαμε και πάλι αυτά που είχε την καλοσύνη ο κ. ΒΕΡΥΚΟΚΑΚΗΣ να μας αφηγηθεί και που κρίνονται αρκετά ενδιαφέροντα.

1ο) «Χιονίσε στον πάσπαρο» (χιονίσε χωρίς να βρέξει), θα κάμει επτά χιονιές ο χρόνος.

2ο) Όσες πρωινές δροσούλες κάμει ο Αύγουστος, τόσες χιονιές θα κάμει ο Γενάρης.

3ο) Αν ανθίσει η κρομμύδα και μωστώσει, είναι καλά τα σπαρμένα.

4ο) Όταν μεστώσει η ασφεντιά καλά, μεστώνει και το στάρι καλά.

5ο) Οντά δακάρει (αρχίσει) και βγαίνει το μερσάτρι κι είναι αποσπέρας λαμπερό, τότε θά'χουμε καλή σοδεία στο κριθάρι.

6ο) Η Άρβη παλιότερα είχε σιμπέλια πολλά και παρατηρούσαμε όντεν ήθελα πρωτοφανεί η πούλια, είχε και η Άρβη κόκινες ρόγες σταφύλι.

Για το πότε αναστέλλει η πούλια ή πουλιά, μας πληροφορεί ο Ησίοδος (ΕΡΓΑ ΚΑΙ ΗΜΕΡΑΙ στίχοι 381—385)

«...Όταν αναστέλλουνε οι Πλειάδες, οι κόρες του Άτλαντα, δώστε να'ρχίσει ο θέρους. Όταν βασιλεύουνε, δώστε να'ρχίσει το όργωμα. Μένουν αυτές κρυμμένες σαράντα μερόνυχτα, αλλά καθώς κυκλοφορνά ο καιρός, ξαναφάνονται πάλι την ώρα που ξαναπαίρνει κανείς το δρεπάνι...»

Σημείωση (από τα σχόλια της μετάφρασης)

Οι Πλειάδες (ή πούλια ή πουλιά) για πρώτη φορά αναστέλλουν μαζί με τον ήλιο την 4η Απριλίου κατά τον Πλίνιο XVIII 26, 66 —SITTL και δύο-οιν αστρονομικούς την 30 Νοεμβρίου, για το λαό την 23 Νοεμβρίου.

ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΣ ΕΜΜ. ΒΑΡΔΙΑΤΖΑΚΗΣ

Δικηγόρος

Ζωγράφου 3 — Ηράκλειο

Τηλ. 244.237 γραφείο — 234.285 οικία

Τηλ. Άνω Βιάννου 22.175

Ταβέρνα «ΤΟ ΚΑΡΥΔΙ»

ΧΡΙΣΤ. ΜΠΡΙΝΤΑΚΗΣ

Στην Άνω Βιάννο

Μεζέδες εκλεκτοί — ποικιλία ποτών

Μουσική από στερεοφωνικό

Ο ΚΛΗΡΟΣ ΤΗΣ ΕΠΑΡΧΙΑΣ ΣΤΗΝ ΑΝΤΙΣΤΑΣΗ

(Καθολική ήταν η συμμετοχή των κατοίκων της επαρχίας μας στον αγώνα ενάντια στα στρατεύματα της Γερμανοϊταλικής κατοχής. Αγώνας πολύπλευρος, που άρχιζε από την περιφρόνηση και την άρνηση υπηρεσίας και έφτανε ως τον ένοπλο αγώνα.

Ο κλήρος της επαρχίας στο σύνολό του, δίπλα στον υπόλοιπο λαό και πολλές φορές στην πρώτη θέση, πρόσφερε πολλές υπηρεσίες στον αγώνα για τη λευτεριά και την ανεξαρτησία του τόπου μας.

Στη συνέχεια παραθέτουμε άρθρο του συνεπαρχιώτη μας Παπαμανώλη Ραπτάκη, στο οποίο προσπαθεί να φωτίσει τη ζωή και τη συμβολή των κληρικών που ζούσαν και λειτουργούσαν στην επαρχία την περίοδο της Κατοχής.

Παρακαλούμε μονάχα τον ίδιο ή οποιοδήποτε άλλον να ολκλήρωσε την παράθεση στοιχείων για όλους τους κληρικούς της περιόδου αυτής, γιατί το μέρος που τέθηκε υπόψη μας κι αρχίζουμε, από το φύλλο αυτό, να δημοσιεύουμε, δεν τους περιλαμβάνει όλους. Ιδιαίτερα ζητούμε στοιχεία για αυτούς που έχουν πεθάνει)

Αγαπητά «ΒΙΑΝΝΙΤΙΚΑ ΝΕΑ»

Θέλω να σας ευχαριστήσω για την προσφορά σας στους κατοίκους της επαρχίας μας. Όχι μόνο σ' εκείνους που κατοικούν στο γεωγραφικό της χώρο, αλλά και σ' εκείνους που βρίσκονται μακριά από τα σύνορά της, γιατί σε κάθε φύλλο σας παρουσιάζετε σπουδαία στοιχεία του τόπου μας, που αναφέρονται στην Ιστορία, τη λαογραφία, τους αγώνες και τις θυσίες του λαού της και σε πολλά άλλα θέματα παλαιά και σύγχρονα, που έχουν σχέση με την καθημερινή ζωή και πραγματικότητα.

Είναι μικρή σε έκταση αλλά μεγάλη σε προσφορά και θυσίες η ηρωική ιδιαίτερα μας πατρίδα. Είναι τόπος αγιασμένος με τα αίματα και τις θυσίες των παιδιών της σ' όλους τους αιώνες και πολύ περισσότερο στο σημερινό.

Ο λόγος που σας γράφω είναι η επιθυμία μου να υπενθυμίσω στους παλαιούς και να γνωρίσω στους νέους Βιαννίτες, τους εγγύς και τους μακράν, λίγες ξεχασμένες αλήθει-

ες, σχετικά με την προσφορά του Ιερού Κλήρου της επαρχίας μας στην τελευταία αιματηρή τραγωδία κατά τη Γερμανική κατοχή.

Λέγονται και γράφονται κάθε χρόνο πολλά για τη θυσία των αιμνήστων πατέρων και αδελφών μας. Εξαιρείται η ηρωική θυσία τους. Επαινείται η συμμετοχή τους στην Εθνική Αντίσταση. Τους γίνονται επίσημα μνημόσυνα και καταθέσεις στεφάνων, με την παρουσία των αρχών, είτε στο πρώτο στο Σελί είτε στον Άγνωστο στρατιώτη στην Αθήνα.

Θαυμάσια και δίκαια είναι όλα αυτά, γιατί μας ξαναθυμίζουν ηρωικούς αγώνες των προγόνων μας. Γιατί μας κάνουν να νιώθουμε υπερήφανοι που είμαστε απόγονοι σύγχρονων ηρώων και εθνομαρτύρων. Έτσι τουλάχιστον αισθάνομαι εγώ και είναι σ' αλήθεια μεγάλη η καύχησή μου, αφού και η δική μου οικογένεια δεν υστέρησε σε θυσία και προσφορά. Τέσσερα (4) άτομα έδωσαν στον αγώνα της κατοχής η δική μου οικογένεια. Τον παπ-

πύ μου, πατέρα του πατέρα μου, και τα δυο του παιδιά, αείμνηστους Γεώργιο, Μανώλη και Σοφοκλή Ραπτάκη και τον αδελφό της μητέρας μου αείμνηστο Μανώλη Ηλιάκη και άλλους πολλούς μακρύτερους συγγενείς και χωριανούς, που μόνο για τ' Αμिरά είναι 114 θύματα.

Σας γράφω όμως σήμερα, για να υπενθυμίσω και σημειώσω μια μεγάλη παράλειψη, που πιστεύω ότι δε γίνεται σκόπιμα από εκείνους τους εκλεκτούς που όλοι μιλούν και γράφουν για το θέμα αυτό. Είναι η αποσιώπηση της συμβολής και της προσφοράς του ηρωικού Ιερού Κλήρου της Επαρχίας μας στις μαύρες εκείνες μέρες, που κατά τη γνώμη μου δεν είναι καθόλου μικρή και ευκαταφρόνητη, γιατί εκτός όλων των άλλων φανερώσει πως ο κάθε κληρικός πρέπει να είναι οστά από τα οστά του λαού και σάρκα από τη σάρκα του.

Ο Ιερός Κλήρος της Ορθόδοξης Εκκλησίας πάντοτε συμπορεύτηκε με το λαό και στις λύπες και στις χαρές, γιατί από το λαό προερχόταν και το λαό υπηρετούσε και υπερόσπιζε. Γι αυτό και ο επέροχος αυτός λαός του ανταπέδιδε τα ίσα και περισσότερο σε αγάπη εκτίμηση, σεβασμό και παντοειδή ενίσχυση.

Στην εποχή μας που προβάλλονται κατά κόρον μερικά παραδείγματα ορισμένων κακών κληρικών, ενώ αποσιωπούνται τα παραδείγματα των καλών κληρικών και μ' αυτό τον τρόπο παρουσιάζεται κάποια σύγχυση και υπάρχει σε ορισμένους αντικληρικό πνεύμα, νομίζω πως είναι ανάγκη να προβληθούν οι Ιερές μορφές τους για να μην αποπροσανατολίζονται κυρίως οι νέοι μας, αλλά να διδάσκονται και οι νέοι και οι μεγαλύτεροι

στην ηλικία από την υπέροχη θυσία και τον ηρωισμό των κληρικών μας στους αγώνες της πίστεως και της πατρίδας. Γιατί, όπως και ο ποιητής λέει γενικά για όλους τους Έλληνες, αγωνίζονταν «για τον Χριστό» την πίστη την αγία και της πατρίδος την ελευθερία».

Ίσως δεν είμαι ο πιο κατάλληλος για να καταπιστώ μ' αυτό το τόσο μεγάλο και τόσο σπουδαίο θέμα, αλλά γράφω αυτά τα λόγια, για να δώσω σφρημή σε άλλους ειδικότερους. Σε ανθρώπους που έζησαν από κοντά τα γεγονότα και θέλουν να βοηθήσουν. Να δώσω σφρημή σε ανθρώπους που αγαπούν τους κληρικούς και ποθούν την ανόρθωση του Ιερού Κλήρου. Σε πρόσωπα που μένουν μέσα στα όρια της επαρχίας και που με άνεση θα μπορούσαν να περάσουν από κάθε χωριό χωριστά, για να μάθουν τα ονόματα όλων των ιερέων της εποχής εκείνης και τις υπηρεσίες που προσέφεραν οι ιερείς του τόπου κατά την περίοδο της κατοχής, τώρα που είναι ακόμα πρόσφατα σχεδόν τα γεγονότα και που υπάρχουν στη ζωή οι παλαιότεροι και θυμούνται τα πραγματικά γεγονότα και την αληθινή συμβολή του Ιερού Κλήρου την εποχή εκείνη.

Σε μένα αυτό το έργο, παρόλο που θεωρώ ότι αποτελεί χρέος μου, είναι δύσκολο, αλλά όχι αδύνατο, επειδή μ'ένω εκτός επαρχίας, αλλά και επειδή δεν γνωρίζω κατάλληλα πρόσωπα απ' όλα τα χωριά.

Όμως ας έλθω στο θέμα μου.

Αρχίζω από την ιερή μορφή του αείμνηστου ιερέα Λεωνίδα Πνευματικάκη που καταγόταν από το Βαχό, αλλά εφημέρευε στον Κρεββάτα.

Με τί λόγια σ' αλήθεια να παρουσιάσει κανείς τη μεγάλη μορφή και προσωπικότητα αυτού του μικρόσωμου λευίτη αλλά γίγαντα στην ψυχή; Δεν ήταν μορφωμένος και με διπλώματα κληρικός. Εντούτοις είχε μέσα του το Χριστό και την Ελλάδα και μεγάλο ενδιαφέρον για το μικρό του ποιμνίο.

Μόνο με τον καλό τσοπάνο του Ευαγγελίου, που βλέπει το λύκο νάρχεται και αντιστέκεται για να προστατέψει το ποιμνίό του, μπορούμε να τον παρομοιάσουμε. Είναι μια ωραία εικόνα αυτή παρμένη από το Ιερό Ευαγγέλιο, που έχει ως πρότυπο τον ίδιο το Χριστό. Αυτό έκανε και ο παπα—Λεωνίδας.

Λειτουργούσε τη μέρα του Σταυρού στον Κρεββάτα. Εκεί τον πληροφόρησαν για τις σφαγές σ' Αμिरά και ότι οι Γερμανοί έρχονται προς το χωριό τους.

Τελειώνει τη θεία λειτουργία και δυναμωμένος καθώς ήταν με τη Θεία Κοινωνία και, με το κύρος του ποιμένου που θυσιάζεται για το ποιμνίο, έρχεται προς τους Γερμανούς.

Γίνεται «μπροστάρης» του λαού του. Έχει τη γνώμη πως, αφού κι εκείνοι είναι χριστιανοί, θα τον σεβαστούν σαν κληρικό. Νομίζει θα τον ακούσουν κι έτσι θα γλυτώσει τους ανθρώπους του. Πόσο όμως γελάστηκε σ' αυτές του τις σκέψεις! Μόλις άρχισε να τους εξηγεί πως οι κάτοικοι του Κρεββάτα είναι ήσυχτοι άνθρωποι, τον γαζώνουν με μια ριπή και πέφτει πρώτος στη μέση του δρόμου. Κοντά το νεκρό κορμί του ξεπλώνουν και άλλα κορμιά νεκρά και άψυχα ενοριτών του.

Αν όμως τελείωσε τουλάχιστον τη Θεία Λειτουργία τη μέρα εκείνη ο παπα—Λεωνίδας, δεν συνέβη το ίδιο σε προγενέστερη ημερομηνία με τον Εφη-

μέριο τότε του χωριού μου Αμिरά, αείμνηστο τώρα Ελευθέριο Τσαγκαράκη, έξυπνο και μορφωμένο κληρικό.

Σπουδαίος παπάς ο παπα—Λευτέρης, Αυστηρός παπάς. Σε κάρφωνε με τη λεβέντικη και αντρικια ματιά του ή το ζωντανό σφίξιμο σαν σουπιανέ το χέρι. Καλλίφωτος και με βροντώδη φωνή, ωραία μακριά γενειάδα και ψηλό παράστημα. Πάντοτε εργατικός και δραστήριος άνθρωπος. Παρακινούσε τα νέα παιδιά να μαθαίνουν γράμματα, αν και αυτό ήταν τόσο δύσκολο για την εποχή. Καλούσε τους νέους στο ψαλλήρι και μ' αυτό τον τρόπο στο κεφαλοχώρι των Αμिरών μέχρι και σήμερα υπάρχουν ψάλτες, που έμαθαν να ψέλνουν και να βοηθούν στην Εκκλησία με τη φροντίδα και το ενδιαφέρον το δικό του.

Εκείνον τον έπισαν οι Ιταλοί την ώρα της Θείας Λειτουργίας στην Παναγία, στο κέντρο του χωριού. Αφού πολύ τον ταλαιπώρησαν από φυλακή σε φυλακή μέσα στην Ελλάδα, κατέληξε όμηρος στα στρατόπεδα της Ιταλίας και Γερμανίας για αρκετά χρόνια.

Και ποιός ο λόγος που τον έπισαν;

Επειδή προστάτευε Έλληνες και συμμάχους αντιστασιακούς ενάντια στους κατακτητές. Ήταν ο ιερέας που λάβαινε μέρος σ' αντάρτικα συνέδρια και μάλιστα το ξεκίνημα του αγώνα έγινε κάτω από τους θόλους του ιερού εξωκλήσιου του Αγίου Χαραλάμπε Αμिरών. Εκεί έβαλαν για μάρτυρα και εγγυητή τον Άγιο ότι θα αντισταθούν στον κατακτητή και ότι δε θα προδώσουν μέχρι θανάτου τα μυστικά του αγώνα.

Μετά την απελευθέρωση, ράκος σωστό, ανθρώπινο ερείπιο, γύρισε στο χωριό και στη συνέχεια ήλθε στην Αθήνα, γιατί ήταν άρρωστος και είχε ανάγκη από συνεχή ιατρική παρακολούθηση.

Οι κακουχίες της ομηρίας του άφησαν ανεξίτηλα σημάδια και γ' αυτό πρόωρα και σε μικρή σχετικά ηλικία τον βρήκε ο θάνατος πριν λίγα χρόνια.

Άλλα «σφάγια» της εποχής εκείνης ήταν οι ιερομόναχοι και οι μοναχοί της Ιεράς Μονής του Αγίου Αντωνίου Άρβης. Μορφές ιερές σαν του Κυρίλλου, του Αναγία, του Αμβροσίου, του Κοσμά, τού Ιουστίνου και άλλων, που τα ονόματά τους δε γνωρίζω, ποιός απ' όσους τις γνώρισε μπορεί να τις ξεχάσει;

Ήταν οι άνθρωποι που πρωτοστατούσαν σε κάθε καλό και ωφέλιμο έργο για τους ανθρώπους. Τάιζαν και έντυναν ορφανά. Επικαλούμαι γιαυτό τη μαρτυρία πολλών ανδρών και γυναικών από τ' Αμिरά και ιδιαιτέρως της μητέρας μου Κυριακής, που ήταν ορφανή από μικρό παιδί και η οποία μου είχε διηγήσει πολλά σχετικά με τη φιλανθρωπία και τη γενική τερη προσφορά τους στο κοινωνικό σύνολο. Ήταν εκείνοι που πρωτόφεραν και διέδωσαν την καλλιέργεια της μπανάνας στην Άρβη, που τόση ωφέλεια φέρνει και σήμερα στην περιοχή.

Ήταν οι κοινωνικοί εργάτες που έφτιαξαν γέφυρες, δρόμους και άλλα ειρηνικά έργα για την εξυπηρέτηση του συνόλου.

Αυτοί οι άνθρωποι του Θεού ήταν άνθρωποι πατριώτες. Μυήθηκαν στον αγώνα και έγιναν σύνδεσμοι με τους εδώ και στη Μέση Ανατολή αγωνιστές.

Αυτό το έμαθαν οι Γερμανοί. Γιαυτό, μόλις βρήκαν την πρώτη ευκαιρία, αμέσως την αξιοποίησαν και ξεθεμέλιωσαν το μοναστήρι. Οι περισσότεροι μο-

ναχοί γλύτωσαν την σφαγή, γιατί έμαθαν το τι είχε γίνει στα χωριά και κρυφτηκαν. Ο αειμνήστος όμως ιερομόναχος Κυρίλλος έφυγε με το μαρτύριο και αγιασμένο αιμα του τον περβόλο της Μονής, που ήταν σωριασμένη σε ερείπια.

Για αρκετά χρόνια το Μοναστήρι εγκαταλείφθηκε από ανθρώπους. Γίς αγγελικές φωλμωίες αντικατέστησαν οι κυππητερες φωνές της ζαφας, της σκλόπας και των νυκτεριών. Έτσι έχασε τη οσμή και το μεγαλείο του. Οι μοναχοί που σωθήκαν από τη σφαγή, αυτοί εφυγαν για το Άγιο Όρος και άλλοι για την Αγία Μονή. Σήμερα μόλις που συντηρείται στη ζωή. Μοιραίο με το κονδύλι που τρεμάρνει, γιατί στην εποχή μας το αντιμοναστικό πνεύμα μαραινεί τις κλήσεις γ' αυτές τις μεγάλες αποφασίες της ζωής.

Απομεινάρια, για να θυμίζον την προσφορά των αειμνήστων πατέρων, εμείναν τα καταστρεμμένα κελιά και ο μοναδικός Ιερομόναχος πατέρας Ιωαννίκιος, που είναι άνθρωπος μεγάλης καλοσύνης, παράδειγμα εργατικότητας και αγάπης. Μένει εκεί, για να θυμίζει περασμένα μεγαλεία και για να προσκαλεί αηδονία που θα διώξουν τις ζόρες, τις σκλόπες και τις νυκτερίδες.

Πως να ξεπεράσω όμως και μια άλλη μεγάλη μορφή σπουδαίου κληρικού, που σημάδεψε την περίοδο αυτή και τους μετέπειτα χρόνους, χωρίς να σταματήσω με σεβασμό μπροστά της;

Πρόκειται για τη μορφή του αείμνηστου ιερέα Μαθαίου Γικαδάκη, εφημέριου του Κεφαλοβρύσι. Δάσκαλος και ποιός ήταν ο παπα—Μαθίός, όπως τον λέγαμε. Είχε ιδιαίτερη εκτίμηση από το λαό, γιατί αυτός πρώτος αγαπούσε το λαό. Εκτιμούσαν οι ευσεβείς την τέρσητα μόρφωσή του, τα δυνατά του κηρύγματα, τη βαθιά του πνευματικότητα, που φαινόταν ιδιαίτερα στο Ιερό Μυστήρι της Εξομολογήσεως. Θαυμάζανε τη γλυκειά λιαιλία του, σαν έψελνε ή λειτουργούσε και διάβαζε το Ευαγγέλιο.

Ήταν και κοινωνικός άνθρωπος. Γι αυτό πρώτος έσπνε το χορό σ' η πανηγύρια του Άι—Νικήτα και του Άι—Δημήτηρ στον Κόρνια και στην Αγία Μαρίνα στην Φλέγα, αν και είχε σοβαρούς λόγους να είναι τύπος κλειστός, γιατί είχε πεθάνει η παπαδιά του και ο ένας γιός του με τη νύφη του και είχε να αναθρέψει το μικρό παιδί του γιού του, το σημερινό εγγονό του θεολόγο κληρικό παπα—Μαθίό Γικαδάκη. Εντούτοις δεν τ'όβαζε κάτω. Σε όλες τις εκδηλώσεις της ζωής ήταν μέσα. Πρόθυμος να κερράσει, να εξυπηρετήσει. Γιαυτό ποτέ κανείς δεν είπε λόγος μικρό σε βάρος του.

Όλα αυτά του τα προσόντα τα γνώριζε, η προϊσταμένη του Εκκλησιαστική Αρχή, η Ιερά Επισκοπή Πέτρας, γι αυτό και τον είχε Αρχιερατικό Επίτροπο στην περιοχή.

Άξιος παπάς και άξιος δάσκαλος, ο παπα—Μαθίός. Όλοι όσοι ήξεραν τότε γράμματα στο Κεφαλοβρύσι και τον Κρεββάτα ήταν μαθητές του. Πέρασαν από τα χέρια του πολλά παιδιά, που σήμερα κατέχουν σημαντικές θέσεις μέσα στην κοινωνία.

Ήταν όμως και μεγάλος πατριώτης. Σαν άνθρωπος εγγράμματος που ήταν ένωθε το βάρος της σκλαβιάς περισσότερο ίσως από τους άλλους. Γιαυτό και ήταν από τα πρώτα και ενεργά μέλη του αντιστασιακού κατά των κατακτητών Γερ

Το πανηγύρι της Κοιμήσεως Θεοτόκου στην Αγία Μονή Βιάννου

Όπως κάθε χρόνο, έτσι και φέτος με προσέλευση πολλού κόσμου από τη Βιάννο και τα περίχωρα αλλά και πολλών Ηρακλειωτών και Αθηναίων, εορτάσθηκε η Κοίμηση της Παναγίας στο γραφικό και ιστορικό Μοναστήρι της Αγίας Μονής, με ευλάβεια, τάξη και θρησκευτική κατανύξη! Οι ευλαβείς προσκυνητές έζησαν αξέχαστες συγκινητικές στιγμές πνευματικής εξάρσεως, παρακολουθώντας τις κατασκευτικές ακολουθίες σ' αυτό το ήσυχο και πευκόφυτο περιβάλλον του μοναστηριού, που αποτελεί το ακρογωνιαίο λίθο της Ορθοδοξίας στην αιματωβαμμένη αυτή περιοχή.

Την παραμονή της εορτής μετά τον κατασκευτικό εσπερινό μεταφέρθηκε το στολισμένο κουβούκλιο του επιταφίου της Παναγίας μέσα στο γαί και με ιεδικούς ύμνους εναποτέθηκε από τον ιερέα στον επιτάφιο η θαυματουργή εικόνα της Παναγίας.

Γύρω στις 9 μ.μ. άρχισε η ακολουθία των ειδικών εγκωμίων προς τη Θεοτόκο από πολυμελή χορωδία γυναικών και ανδρών Βιαννιτών (από ειδικό φυλλάδιο εγκωμίων που υπάρχει στην μονή και έχει αντιγραφεί από το πρωτότυπο των Ιεροσολύμων), και μετά τα ειδικά προς την Παναγία «Ευλογητάρια»

έγινε η περιφορά του επιταφίου γύρω από το ναό, ενώ ακολουθούσε το πλήθος των προσκυνητών με αναμμένες λαμπάδες.

Όταν η πομπή περνούσε από τους τάφους των εκεί αναπαυομένων Επισκόπου Κατσαριάκη, των μοναχών και λοιπών αειμνήστων χωριανών μας, έγινε η δέηση και τρισάγιο. Σ' όλη την περιφορά του επιταφίου το μελωδικό καμπαναίο του μοναστηριού, κτυπούσε πένθιμα. Επακολούθησε ιερή παράκληση υπέρ της υγείας όλων των προσκυνητών και ο ναός παρέμεινε ανοικτός όλη τη νύκτα.

Την ημέρα της εορτής η θεία λειτουργία άρχισε στις 7 π.μ. Επακολούθησε με τάξη και λαμπρότητα η περιφορά της θαυματουργής εικόνας της Παναγίας, η ευλόγηση των άρτων και η πανηγυρική Θεία Λειτουργία. Οι ακολουθίες μεταδίδονταν με μεγάφωνα. Για την εξυπηρέτηση των προσκυνητών υπήρχε τακτική συγκοινωνία με αυτοκίνητα από τη Βιάννο.

Το πανηγύρι αυτό, που κατά τη γνώμη μου πρέπει να γίνει πανεπαρχιακό—λόγω του ιστορικού μοναστηριού της Αγίας Μονής—χρειάζεται και άλλα κελιά για διαμονή και διανυκτέρευση των προσκυνητών. Γι αυτό θερμή παράκληση απευθύ-

νομε προς κάθε αρμόδιο, ιδιαίτέρως προς την υπηρεσία των Βυζαντινών Αρχαιοτήτων να εξακολουθήσει το ενδιαφέρον της για τη Μονή, να επισκευαστούν τα παλιά κελιά που υπάρχουν ή να γίνει ένας μικρός ξενοναγία για τη διανυκτέρευση των προσκυνητών.

Τέλος, ας μας επιτραπεί να πούμε τη γνώμη μας για μια παράλειψη που άλλωστε επισήμαναν και πολλοί προσκυνητές: Γιατί την ημέρα τουλάχιστον της εορτής, δε συμμετέχουν στην τελετή και οι ιερείς των πλησιών της Μονής ενοριών, μια και οι περισσότεροι ενοριότες τους λόγω του πανηγυριού βρίσκονται στη Μονή; Αυτό, νομίζω, επιβάλλεται και για το λόγο ότι το Μοναστήρι έχει έλλειψη από μοναχούς και ο ηγούμενος του είναι ασθενής. Ένα συλλειτουργοί λοιπόν θα έδινε μεγαλύτερη λαμπρότητα στο πανηγύρι όπως αυτό άλλωστε συνήθίζεται να γίνεται (συλλειτουργοί) σε πολλές πανηγύρεις. Ας ελπίζουμε του χρόνου η παράλειψη αυτή να μην πατηρηθεί και μάλιστα τα συλλειτουργοί αυτά καλό είναι να γίνονται σε κάθε εορτάζοντα Ναό της περιοχής μας από τους άξιους και Θεοσεβείς κληρικούς μας.

Π. Μ. Κ.

Ο κλήρος της επαρχίας στην αντίσταση

Συνέχεια από τη σελίδα 3 των αγώνων.

Όταν οι Γερμανοί πήγαιναν στη Σύμη για να κάψουν το χωριό και να πάρουν εκδίκηση για το θάνατο των δύο στρατιωτών τους, περνώντας από το Κεφαλοβρύσι έπιασαν και τον παπα—Μαθιό. (Οι κεφαλές κάθε χωριού, αν και ήταν αντιστασιακές, δεν έφευγαν για αμή γίνονται στόχος των Γερμανών και να πηρώνει ο απλός λαός κατόπιν). Τον χρησιμοποίησαν προπέτασμα στο δρόμο τους προς την Σύμη, γιατί φοβούνταν επίθεση από τους τάρτες. Μπροστά πήγαινε ο παπός άοπλος μαζί με άλλους ομήρους, πίσω ακολουθούσαν οι Γερμανοί στρατιώτες, φανατισμένοι και οργισμένοι, με τα όπλα έτοιμοι για επίθεση.

Πόση αγωνία θα πέρασε ο ηρωικός αυτός παπός στα χέρια των Γερμανών μέχρι να καταφέρει να τους ξεγλιστρίσει και να γλυτώσει λίγο πριν από τη Σύμη, μόλις άρχισε η γνω-

στή μάχη! Είδε, όπως λέμε, το χάρο με τα μάτια του. Ένωσε σε όλη την αγωνία ενός ετοιμοθανάτου ανθρώπου. Καθάρω και μεγάλο θαύμα ήταν η σωτηρία του.

Αξέχαστε και ηρωική παπα—Μαθιό, πόση συγκίνηση μου φέρνει η θύμηση της σεβαστής σου μορφής!

Πως μπορώ όμως να μην αναφερθώ και σε δυο μεγάλες μορφές ανώτερων κληρικών, που ανέπτυξαν ενεργό δράση στον αγώνα;

Είναι οι μορφές του Επισκόπου Πέτρου Διονυσίου και του τότε Αρχιεπισκόπου και Πρωτοσυγκέλλου, μετέπειτα Μητροπολίτη και αργότερα Αρχιεπισκόπου Κρήτης Ευγενίου.

Οι δυο αυτοί Ιεράρχες, γνήσιοι διάδοχοι του Αρχιεπισκόπου Χριστού, από τους πρώτους βρέθηκαν στη Βιάννο, μόλις πληροφορήθηκαν τα γεγονότα.

Η δράση του αειμνήστου Ευγενίου είναι γνωστή και από

την όλη συμπεριφορά του σ'ολόκληρη την κατοχή. Αντάρτης στην αρχή συγκαταρούσε με το λαό. Αργότερα, όταν κατέλαβε υπεύθυνη θέση στη διοίκηση της Εκκλησίας της Κρήτης, με τη σθεναρή του αντίσταση και βάζοντας σε κίνδυνο την προσωπική του ζωή, έσωσε και την πόλη του Ηρακλείου από την καταστροφή.

Πρώτοι λοιπόν και οι δυο αυτοί κληρικοί στη Βιάννο. Άλλοτε παρακαλούν τους Γερμανούς. Άλλοτε τους απειλούν. Άλλοτε παρηγορούν το λαό και ιδιαίτερα το πλήθος, τα γυναικόπαιδα, που είχαν κλειδωθεί οι Γερμανοί στο κτήριο του Γυμνασίου.

Στέλνουν μηνύματα στους διάφορους διεθνείς Οργανισμούς για να καταγγείλουν τα πρωτόκουστα εγκλήματα του ναζισμού και φασισμού.

Απευθύνουν εκκλήσεις προς τον Ερυθρό Σταυρό και κάνουν ό,τι τους ήταν δυνατόν, ώστε όχι μόνο με τις υπεράν-

θρωπες προσπάθειές τους γλυτώνουν από το κάψιμο τα χωριά που δεν είχαν καεί, αλλά κυρίως γλυτώνουν τα 500 και πλέον γυναικόπαιδα που ζούσαν κλεισμένα μέσα στις αίθουσες του Γυμνασίου κάτω από τον τράμο και την αγωνία της εκτέλεσής τους.

Ζυμώμε με το λαό Ιερέ Κλήρη, πόσο σ'αλήθεια δεν σου οφείλει το Έθνος και η Εκκλησία για τις θυσίες σου.

Αναφέρω τέλος την αυτοθυσία ενός σεβαστού χριστιανού από τα Αμιά, του Μαθαίου Βασιλικάκη, που νομιζώ ότι θα ήταν μεγάλη η παράλειψη αν δεν ανέφερα δυο λόγια για αυτήν.

Με την ηρωική του πράξη, που θαδιγηθώ, βοήθησε εκείνους που γλύτωναν το θάνατο κατά τις εκτελέσεις, αλλά βρίσκονταν βαριά τραυματισμένοι στο χώρο της εκτέλεσής τους σ'Αμυλία και δε μπορούσαν να μετακινηθούν για να γλυτώσουν.

Μαζί με τους άλλους Αμιαίτες οδηγήθηκε στο χώρο των εκτελέσεων και έζησε όλη την αγωνία του θανάτου ο αθώος, μέσα σε αθώους πολίτες, αειμνήστos Μαθαίος.

Πυροβολήθηκε κι αυτός από τα βόλια των Γερμανών μαζί με τους άλλους. Αλλά όμως ο Κύριος μόνο ξέρει το γιατί, δεν το βρήκε βόλι φονικό, ούτε όταν οι Γερμανοί στρατιώτες έριξαν την τελειωτική βολή.

Αφού τελείωσαν ο άνανδρος έργο τους σε αθώα και ανυπεράσπιστα θύματα, έφυγαν. Τότε σηκώθηκε ο αειμνήστos Μαθαίος. Κατάλαβε, ζούσε. Είδε γύρω του τα πτώματα των συγγενών και άλλων χωριανών του να κοιτώνται νεκρά και άψυχα. Άκουσε τα βογγητά των λίγων τραυματισμένων, που σπάρταζαν από τους πόνους ονόμεσα στα πτώματα. Η χριστιανική αγάπη και το χριστιανικό καθήκον τον συγκλονίζει «Η αγάπη έξω βάλει τον φόβον». Γι' αυτό δε λογαριάζει τον εαυτό του. Δεν τον σκέπτεται καθόλου. Σηκώνεται, τρέχει «στη Μελιανή βρύση», παίρνει νερό και έρχεται να βοηθήσει τους τραυματίες. Ήταν όμως λίγο το νερό. Δεν έφτανε να δροσιστούν όλοι από λίγο. Γι' αυτό ξαναγυρίζει στη βρύση. Καθώς είναι σκυμμένος για να γεμίσει το κανάτι του κάποιος Γερμανός στρατιώτης, που είχε ίσως ξεμείνει, τον βλέπει και τον γαζώνει. Τη στερνή του πνοή άφησε πάνω στη βρύση, καθώς εκτελούσε το χριστιανικό του καθήκον.

Από μαρτυρίες πολλών χωριανών μου, που τον γνώριζαν καλά, βγαίνει το συμπέρασμα πως ο Μαθαίος Βασιλικάκης ήταν πολύ πιστός χριστιανός. Ήταν «κατ' επιγνώσιν» χριστιανός.

Δίδασκε με τις συνεχείς χριστιανικές διδασκαλίες του το λαό, αλλά κυρίως με τη ζωή και το παράδειγμά του. Μελετούσε το Λόγο του Θεού. Εκκλησιαζόταν τακτικά και κοινωνούσε το Σώμα και το Αίμα του Κυρίου.

Ο ίδιος θυσιάστηκε εκτελώντας το καθήκον του. Όμως το σπίτι του ευλογήθηκε από το Θεό και αργότερα δυο από τ' αγόρια του έγιναν Ιερείς, που και σήμερα βρίσκονται στη ζωή. Είναι ο παπα—Μανόλης, εφημέριος στην Αρχιεπισκοπή Αθηνών, και ο παπα—Δημήτρης, εφημέριος στο Βαχό.

Αναφέρω μέσα στην προσφορά του Ιερού Κλήρου της Επαρχίας Βιάννου και τον αειμνήστο Μαθαίο Βασιλικάκη, αν

και ήταν λαϊκός, γιατί και ο ίδιος αλλά και ολόκληρη η οικογένειά του είχε και έχει ιδιαίτερη και άμεση σχέση με τον Ιερό Κλήρο και την Εκκλησία γενικά αλλά και γιατί από τον ίδιο μόνο το Ιερό Μυστήριο της Ιεροσύνης έλειπε. Η ζωή του και το τέλος του υπήρξαν πέρα για πέρα μέσα στο κληρικό ορθόδοξο πνεύμα και στα ιδεώδη τα χριστιανικά.

Αγαπητά «Βιαννίτικα Νέα» Όσα για την προσφορά του τοπικού Ιερού μας Κλήρου κατά την περίοδο της Γερμανικής κατοχής αναφέρω εδώ, πιστεύω πως δεν εξαντλούν το θέμα μου, που είναι τεράστιο και χρειάζεται πολλή μελέτη σε βάθος.

Είναι όμως όλα μαρτυρίες παρμένες μέσα από τη σύγχρονη προφορική παράδοση του λαού μας, όπως τα είδε και τα έζησε, και έχω τη γνώμη πως σε όσα γράφω δεν υπάρχουν υπερβολές.

Αν δεν έχουν τα πράγματα όπως τα περιγράφω, ευχαρίστως δεχόμαι διόρθωση από ανθρώπους που έζησαν τα γεγονότα και τα ξέρουν καλύτερα.

Άλλων κληρικών της Επαρχίας μας την προσφορά στον αγώνα δεν τη γνωρίζω. Είμαι όμως βέβαιος πως ούτε ένας δεν πρόδωσε την ιερή αποστολή του. Γιατί, αν την πρόδιδε, κι αυτό θα το γνωρίζαμε κι εμείς και ο λαός.

Γι' αυτό δίνω την αφορμή και την ευκαιρία και σε άλλους να ερευνησουν το θέμα και να γράψουν σχετικά, για να γνωρίσουν όσοι δεν ξέρουν, μικροί και μεγάλοι, τη χρυσή αυτή σελίδα της σύγχρονης Ιστορίας μας.

Έτσι η προσφορά όσων ερευνηθούν και γράψουν, θα προστεθεί στη γενικότερη προσφορά των ματωμένων ράσων της μεγάλης μας Πατρίδας Ελλάδας, ώστε να γίνει σε όλο τον κόσμο γνωστό πως πατρίδα και θρησκεία στην Ελλάδα πάντοτε συμμορεύτηκαν και στις λύπες και στις χαρές. Κυρίως όμως στις λύπες. Εκείνους που παρηγορούσε το λαό δεν ήταν άλλος από τη μάννα Εκκλησία και τους άφοσιωμένους σ' αυτήν και την Ελλάδα κληρικούς της. Αυτή η προσφορά στους σημερινούς δύσκολους καιρούς είναι ανάγκη να αναγνωρίζεται, αλλά και να προβάλλεται.

Πρωτοπρεσβύτερος ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ ΡΑΠΤΑΚΗΣ Καθηγητής Θεολόγος

ΔΡΑΓΑΤΗΣ : Η υπέρτατη εξουσία

Από το βιβλίο «Παντέρμο ψωμί» του Γιάννη Δημηλά

Όπως ο Παν, ο τραγοπόδαρος Θεός της Αρκαδίας, σκόρπωσε με τον πομπηκό αυλό του το φόβο στα πολύ παλιά χρόνια στα Αρακδικά βουνά, αναμείσις στους βοσκούς και στα κοπάδια τους, το ίδιο και στα παδικά μου χρόνια ο δραγάτης με την τρομπέτα του.

Φόβος και τρόμος ο τραγοπόδαρος Θεός για τα κοπάδια, για τους βοσκούς και τα μικρά βοσκαρούδια, στους πολύ παλιούς καιρούς. Φόβος και τρόμος και ο δραγάτης στους νεότερους χρόνους για βοσκούς και βοσκαρούδια, για γεωργούς και για τον κάθε λογής ξωμάχο.

Πολλοί δραγάτες πέρασαν από το χωριό μου στα παδικά μου χρόνια. Δεν μπορούμε να πούμε πως φοβέριζαν όλοι το ίδιο τους ανθρώπους. Άλλοι περισσότερο, άλλοι λιγότερο. Όλοι τους όμως ήταν φόβος και τρόμος για τα παδία.

Απ' όλους θα ξεχωρίσω ένα. Τον πρώτο που μπορώ να θυμώμαι, στην πρώτη παδική ηλικία μου.

Γρηγόρης ήταν τ' όνομά του, μα οι χωριανοί του κολήσαν το παρτσούκλι και τον έλεγαν «Κάψα». Πληθωρικός όπως ήταν έβραζε εύκολα και με τις ζέστες όλο παραπονιόταν: Ώχου κάψα που την κάνει πάλι σήμερα!! έλεγε και ξανάλεγε.

και σφουγγίζε με την παλάμη του το πρόσωπό του. Και οι χωριανοί άλλο που δεν ήθελαν, όπως δεν τον χώνεψαν κι άλλες, για να του κολήσουν το παρτσούκλι και να τον λάνε πίσω του «Κάψα».

Ο Κάψας ήρθε γαμπρός στο χωριό μας από άλλο χωριό,

και για πολλά χρόνια οι χωριανοί καταρόντουσαν τον προξενητή που ήταν η αιτία του ερχομού του.

Πέντε χρόνια αωστά έκανε δραγάτης στο χωριό ο Κάψας. Στα χρόνια αυτά ποτέ δεν ξέχασε αυτούς που τον ευεργέτησαν.

Οι άρχοντες του χωριού τον δόρσαν. Οι άρχοντες του χωριού είχαν τον τρόπο τους απόν φλέουν. Αυτοί τουί στρωσαν τραπέζι. Κι ο Κάψας δεν ήταν κανέναν ακήριτος που να ξεχνά τους ευεργέτες του.

Αλίμονο στο φτωχό που θα τολμούσε να τους κάμει ζημιές. Και όχι μόνο αυτό, αλλά και να παράσει ακόμη μέσα από το χωράφι τους.

Ο δραγάτης, βλέπετε, ήταν στα παλιά χρόνια η υπέρτατη εξουσία στο χωριό. Μπορεί να μην είχε βούλα στα χέρια του αυτός. Μα αν δεν είχε βούλα με γράμματα και άλλα σημάδια είχε όμως μολύβι και τεφτέρι στην τσέπη του, και αλίμονό σου σαν το άνοιγε κι έγραφε το όνομά σου.

Μα και ζημιά να μην έκανες, θά βρισκε αυτός τον τρόπο να σου φορτώσει στην πλάτη τη ζημιά που 'κανε ο άλλος, φτάνει να τ'όθελε.

Ο Κάψας δεν ήταν από τους ανθρώπους που θα μπορούσες να τον ξεχάσεις εύκολα, και να τ'όθελες ακόμη, και περισσότερο δύσκολο σαν ήσουν τότες παιδί.

Λίγο παρακάτω από το σπίτι μας, στην άκρη του δρόμου ήταν μια μουριά. Ένα φιλόξενο δέντρο που μας προστάτευε

το καλοκαίρι, σαν καθόμαστε κάτω από τη σκιά του, από τον καυτερό καλοκαιρινό ήλιο.

Ένα απομνημόνεο που περνούσα από κει, πήρε το μάτι μου το δραγάτη να κάθεται σ' ένα μεγάλο κούτσουρο, που χρησίμευε για κάθισμα, κάτω από τη μουριά.

Πάγωσα από το φόβο μου σαν τον είδα μα πριν προλάβω να παραπαντήσω και ν' αλλάξω σαν τον είδα, μα πριν προλάβω χτυλό του μου έκανε νόημα να ζυγώσω κοντά.

— Έλα, του λόγου σου, μου κάνει. Έλα κοντά! Και σαν ζυγώσα και στάθηκε εκεί που ήθελε, συνέχισε αυτός.

— Άνοιξε δα τα χέρια σου, χωροσύρη. Μα μουρσμένα μου φαίνονται... Λάγε, από ποιά καρδιά τ'άκουσε τα καρδιά! Καλά τ'άκουσα εγώ το πετροβολητό...

— Όχι, όχι, κύριε αγροφύλακα μουρμούρασα εγώ κομπασμένοι και τα χέρια μου έτρεμαν πιο πολύ. Δική μας ήταν η καρδιά.

— Να μου φέρεις μάρτυρες και να μου το αποδείξεις πως έχεις εσύ καρδιάς, γιατί θα σου κάμω μήνυση. Από που κι ως που έχεις εσύ καρδιάς; Από ποιον τις αγόρασες; Δυνάμισε τη φωνή του ο δραγάτης, που παίζε με το φόβο μου, ενώ συγχρόνως έβγαλε το τεφτέρι και το μολύβι του και συνέχισε την ανάκριση.

Με ρώτησε σαν να μί έβλεπε για πρώτη φορά, πως με λένε πως λένε τον πατέρα μου, τη μάννα μου, από ποιο χωριό είμαι, και άλλα ακόμη που δεν μπορώ να θυμηθώ.

Μα αν τα γραφτά του για τα παδία έμεναν στην τσέπη του, κι αυτό που γράφε τ'άγραφε για να παίζε με το φόβο των μικρών παιδιών, όσα έγραφε για τους μεγάλους πήγαιναν στον αγρονόμο και σαν πήγαινε στον αγρονόμο, σίγουρα δεν ήταν για καλό σου.

— Πάρε το μπαστούνάκι σου κι ανέβα στα μετόχνα να δεις την εγκάθιση και την παντέρμη φτώχεια.

Αυτή τη μαντινάδα μας λέει η παράδοση πως είπε ένας φτωχός χωριανός στον αγρονόμο την ώρα της δίκης, κι αυτός, συγκινημένος, τον αθώωσε για τη ζημιά που έκανε το ζωντανό στο σπαρτό του πλούσιου γείτονά του.

Μπορεί να υπήρχαν και άλλ-

λοι πονόψυχοι αγρονόμοι, μα η παράδοση δεν μας μιλά για άλλους.

Τα χρόνια εκείνα όλα ήταν ενάντια στους φτωχούς. Καλωπιρημένα τα βρήκε και ο Κάψας τα χωράφια, για να ρίξει κι αυτός το σπορικό του όπου κι όσο φτανε το χέρι του. Μια ρεβιθά ξεπότωσε από το ρεβιθάκηπο ενός πλούσιου χωριανού, ένα παιδάκι που ήταν δεν ήταν τεσσάρων χρονών, κι αυτό γιατί σίγουρα πεμώσε, και η ρεβιθά ήταν «πέρα — πέρα» όπως είπε το μικρό παιδί, σαν το ρώτησε η μάννα του γιατί το έκανε αυτό.

Κι ο Κάψας όμως που περνούσε απ' αυτή την ώρα και το είδε εκεί παράπαντα να μασουλιζει τα ρεβιθά, κατάγγελε τη μάννα του μα που δεν μπορούσε όσο και να τ'όθελε να καταγγείλει το ίδιο το παιδάκι, και η φτωχιά γυναίκα για να μην πάει στο αγροδίκητο έκανε ένα ολόκληρο μεροκάματο στον πλούσιο νοικοκύρη για να ξεχρώσει, κι αυτό για μια ρεβιθά που ήταν «πέρα — πέρα»...

Μια νύχτα πάλι, μπορεί περασμένα και τα μεσάνυχτα, ο Κάψας, με τον άλλο τον πιο δυνατό του τόπου, τον αρχφυλάκα, χτύπησαν την πόρτα ενός φτωχού φαμελιάρη για να εσπράξουν ένα άνοιγμα.

Δεν ήθελε ν' ανοίξει αυτή την περασμένη ώρα ο φτωχός άνθρωπος, μιας που δεν είχε και να πληρώσει, μα οι άλλοι ήταν εξουσία, και ποια εξουσία; Η υπέρτατη εξουσία του χωριού, και με χτύπους στην πόρτα τον διέταξαν ν' ανοίξει «εν ονόματι του νόμου!!!».

Ο Κάψας του ιστορήματος εκφράζει μια εποχή. Συμβολίζει μια εποχή. Την εποχή της αδικίας, της καταπίεσης και του καταστρεμμού. Την εποχή των πατερνάδων μας και τη δική μας άχαρη παιδική εποχή και πάμπολλα τα περιστατικά που θυμούνται όσοι σηκώνουν στην πλάτη τους πάνω από τα σαράντα χρόνια.

Κι αν πρέπει να γράφονται αυτά τα πράγματα, δεν πρέπει να το κάνουμε μόνο για να διασώσουμε την παράδοση από τη φθορά, αλλά για να τα διαβάσουν και τα παδία μας, γιατί διαβάζοντάς τα ακόμη και να μην μπορέσουν να καταλάβουν, όσο να 'ναι όμως θα συντηρείται τουλάχιστο κάποιος προβληματισμός.

ΓΙΑΝΝΗΣ ΔΗΜΗΛΑΣ

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ
«ΠΑΙΔΕΙΑ»
ΜΑΝΔΑΛΑΚΗ
 ΛΕΙΤΟΥΡΓΟΥΝ ΤΜΗΜΑΤΑ:
 Γ' Λυκείου για όλες τις δέσμες
 Β' Λυκείου
 Α' Λυκείου
 Γ' Γυμνασίου

Στρατηγού Πεζανού 4 — τηλ. 221.898
 (Απέναντι στον Άγιο Μηνά)
 ΗΡΑΚΛΕΙΟ

Διαβάσετε και διαδίδετε την εφημερίδα της επαρχίας μας, τα «ΒΙΑΝΝΙΤΙΚΑ ΝΕΑ». Μην ξεχνάτε να στέλνετε τη συνδρομή σας. Είναι ο μόνος πόρος που τη συντήρησε στα εφτά χρόνια που κυκλοφορεί.

ΒΙΒΛΙΟΧΑΡΤΟΠΩΛΕΙΟ
ΓΕΩΡΓΙΟΥ Δ. ΧΡΗΣΤΑΚΗ
 ΠΛΑΤΕΙΑ ΚΟΡΝΑΡΟΥ
 (ΣΤΗΝ ΕΙΣΟΔΟ ΤΗΣ ΑΓΟΡΑΣ)

Όλα τα σχολικά είδη Βιβλία Σχολικά και τα βοηθήματά τους.
 Φροντιστηριακά — Ξενογλωσσα — τσάντες Νηπιαγωγείου — Δημοτικού — Γυμνασίου σε μεγάλη ποικιλία.
 Τετραδάκια άδετα και δεμένα, μολύβια, στυλό, χρώματα, μαρκαδόροι, όλα τα χαρτικά.
 Σε μεγάλη ποικιλία, καλές τιμές, πρόθυμη εξυπηρέτηση.

«ΒΙΑΝΝΙΤΙΚΑ ΝΕΑ»

Μηνιαία έκδοση στην ύπηρεσία
δίων των Βιαννιτών

Έκδοτης — Διευθύντης
Γ. Δ. ΧΡΗΣΤΑΚΗΣ
Όδος 1866 αριθμ. 110, τηλ. 282.808

Φιλολογική επιμέλεια κειμένων
Κ. Γ. ΣΤΕΦΑΝΑΚΗΣ

Υπεύθυνος Τυπογραφείου
ΚΩΣΤΑΣ ΚΑΒΒΑΔΙΑΣ
Έβανς 83 (Στρά Μουρτζή) τηλ. 242.040

Ετήσιες συνδρομές

Ίδιωτών δρχ. 200
Κοινοτήτων—Σχολείων — Ένοριών > 300

Έμβάσματα: Γ. Δ. ΧΡΗΣΤΑΚΗ
Έπιστολές για την ύλη:

Γ. Δ. ΧΡΗΣΤΑΚΗ: 1866 άρ. 110 Έράκλειο

Κ. Γ. ΣΤΕΦΑΝΑΚΗ: Καποδιστρίου 39 Έράκλειο
Χειρόγραφα δημοσιεύσιμα ή μή δέν επι-
στρέφονται. Τά ένυλόγραφα άρθρα έκφράζουν
τίς απόψεις των συγγραφέων.

ΣΤΙΧΟΙ ΣΥΝΕΠΑΡΧΙΩΤΩΝ

Να θυμάσαι

Να θυμάσαι εκείνη την ένοχη στιγμή.
Τη σιωπή της, τα τρελά της καμώματα,
τον κυνισμό της.
Χαμογελούσε αυθάδικα για τις προθέσεις μας.
Για το πείσμα της επιμονής.
Για τις συναισθηματικές μας μικρότητες.
Για τη χάρση μιας άλλης προοπτικής.
Κι είχε η ματιά σου την κούραση ενός
χαμένου παιγνιδιού.
Και κοκκίνιζαν τα παρθενικά σου μάγουλα
από τις φλόγες της αμφισβήτησης.
Κι η παρουσία σου είχε το νόημα της μοναξιάς.
Στοιβαζες στις αποσκευές σου σκονισμένα
προγράμματα, σημαίες παλιές, επιλογές δικές σου.
Χωρίς ντροπές ξεπερασμένες.
Χωρίς υστερικά φερσίματα.
Συντόνιζες τα τελευταία σου βήματα
με μουσικές που δεν εγνώριζα.
Πέρασες μέσα από την κλειδαρότρυπα και
χάθηκες στην καθημερινότητα του δικού σου
ίσοδρόμιου.
Να θυμάσαι εκείνη την αλήτικη στιγμή.
Γεωργ. Μαν. Παπαδημητρόπουλος

ΑΘΑΝΑΤΟΙ ΝΕΚΡΟΙ

Στις 11—9—1983, θα πραγματοποιηθεί στ'
Αμμόρα Πανεπαρχιακό μνημόσυνο στην μνήμη
των εκτελεσθέντων από τους Γερμανούς 358
κατοίκων από την επαρχία Βιάννου.

Στη μνήμη αυτών και προσφωνώντας τους
παρισταμένους στην τελετή του μνημοσύνου,
επισημουν και μη, αφιερώνω τους παρακάτω
στίχους.

Αγαπημένοι ξένοι μας
φίλοι και συγγενείς μας,
χίλια καλώς ορίσατε
εις την εκδήλωσή μας.

Έρθατε σήμερα εδώ,
γιατί μας αγαπάτε,
πονείτε σεις, όπως εμείς
και τους νεκρούς θυμάστε.

Νεκρούς όπου προσφέρθηκαν
σε ιερή θυσία,
νέους που θυσιάστηκαν
για την ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ.

Σαράντα χρόνια πέρασαν
μα είναι σαν χθές
που πολυβόλα θέριζαν
τις άμαχες ψυχές.

Ψυχές που δεν ελύγισαν
στις σφαίρες και στη βία
Ψυχές της Βιάννου αθάνατες
μένουν στην ιστορία,
σαν φωτεινό παράδειγμα
πως «ΖΕΙ» η ελευθερία.

ξένοι και συγγενείς μας,
στον τόπο που'στε σήμερα,
στα γύρω τα χωριά
«μνήματα μην πατάτε,
θα πάρουνε φωτιά».

Τα μνήματα εκείνα,
όσο κι αν είναι απλά,
κρύβουνε μέσα θάρρος,
τόλμη και λεβεντιά.

Κρύβουν λεβεντικές ψυχές
με χύμα σκεπασμένες,
μα έχουν μείνει αθάνατες,
στον κόσμο ξεκουσμένες.

Ας πούμε από τη θέση αυτή
όλοι μ' ομοφωνία
η μνήμη των Ηρώων μας
να μείνει αιωνία.

Η μνήμη σας αιωνία,
αθάνατοι νεκροί,
ξέρετε, μεγαλώνετε,
δε μένετε μικροί.

Καβάλα Σεπτέμβριος 1983

ΑΠΟΣΤ. ΕΜΜ. ΚΟΝΣΟΛΑΚΗΣ

ΝΙΚΟΣ Μ. ΚΑΡΑΒΕΛΑΚΗΣ

Παιδίατρος

Ιατρείο: Αγ. Μηνά 15 τηλ. 225.185

Δέχεται: πρωί 8.30—1 βράδι 7—8

Τηλ. οικίας 224.259

ΒΑΣΙΛΗΣ ΕΜΜ. ΡΑΠΤΑΚΗΣ

ΠΟΛΙΤΙΚΟΣ ΜΗΧΑΝΙΚΟΣ

ΒΑΣΙΛΑΔΙΟΥ 16 ΑΘΗΝΑ

ΤΙ ΓΙΝΕΤΑΙ ΑΛΛΟΥ

Με πολυήμερες πολιτι-
στικές, αθλητικές και άλ-
λες εκδηλώσεις και την τέ-
λεση μνημοσύνου, τιμή-
σαν τους νεκρούς των α-
πό τα Γερμανικά στρατεύ-
ματα κατοχής στ' Ανώ-
γειο στις 15 Αυγούστου,
στη Γέρνερη, τη Δαμάστα
και το Μάραθο στις 21
Αυγούστου.

Το ίδιο έγινε στην Κοκκι-
νιά, στην Αθήνα και στη
Θεσσαλονίκη με εκπροσώ-
πους των Αρχών, των κομ-
μάτων και πολλών κοινω-
νικών φορέων.

ΔΗΜΙΟΥΡΓΗΘΗΚΕ
«ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΚΟΙΝΟΤΗ-
ΤΩΝ ΝΟΤΙΑΣ ΠΕΔΙΑΔΑΣ»

Σύνδεσμος Κοινοτήτων
με την επωνυμία «Σύνδε-
σμος Κοινοτήτων Νότιας
Πεδιάδας», δημιουργείται
με απόφαση του Νομάρ-
χη κ. Κυρ. Γεωργιάδη.

Ο Σύνδεσμος θα περι-
λαμβάνει τις Κοινότητες:

Αμαριανού, Αποστό-
λων, Αρχαγγέλου, Ασκών,
Βόνης, Γερακίου, Ευαγγελ-
ισμού, Ζωφόρων, Θρασι-
νού, Καρουζάνων, Καστα-
μονίτσας, Καστελλίου, Λι-
λιανού, Μαθιάς, Ξιδά, Πο-
λυθέας και Σμαρίου.

Σκοποί του Συνδέσμου
είναι:

α. Η συλλογή, αποκομι-
δή και διάθεση απορριμμά-
των.

β. Η δημιουργία χώρου
διάθεσης απορριμμάτων.

γ. Η προμήθεια και εκ-
μετάλλευση μηχανημά-
των οδοποιΐας.

δ. Η πολιτιστική ανά-
πτυξη της περιοχής.

Η χρονική διάρκεια του
Συνδέσμου ορίζεται κατ'
αρχήν σε 20 χρόνια με α-
περιόριστη δυνατότητα
παρατάσεώς της, με αποφά-
σεις των Συμβουλίων των
κοινοτήτων μελών.

Έδρα του Συνδέσμου
ορίζεται η έδρα της Κοι-
νότητας Καστελλίου Πε-
διάδας.

Αρχικό ενεργητικό κεφά-
λοι του Συνδέσμου ορί-
ζεται το ποσό των 1.500.
000 δρχ. που θα επιμερι-
στεί στις κοινότητες —
μέλη».

ΤΟ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ
ΓΙΑ ΤΟ ΟΡΟΠΕΔΙΟ
ΤΟΥ ΛΑΣΙΘΙΟΥ...

Στις 27 και 28 Αυγούστου
πραγματοποιήθηκε στο Λασιθί
το αναπτυξιακό πρόγραμμα
που οργάνωσαν το Τ.Ε.Ε., οι
Σύλλογοι Γεωπόνων και Οικονο-
μολόγων Ανατολικής Κρήτης σε
συνεργασία με τους τοπικούς
φορείς του Λασιθίου.

Το παρακολούθησαν βουλευ-
τές, δήμαρχοι, εκπρόσωποι
Κομμάτων, Τοπική Αυτοδιοίκη-
ση, Συνεταιρισμοί και πολλοί κά-
τοικοι. Τα συμπεράσματα του
συνεδρίου μπορούν να συνοψι-
στούν στα ακόλουθα:

1. Ο σημαντικός ρόλος που
διαδραμάτισε το Λασιθί στην
ιστορία, είναι ενδεικτικός των
τεράστιων δυνατοτήτων ανά-
πτυξης που έχει τώρα η περιο-
χή.

2. Η οικονομία της περιοχής
στηρίζεται αποκλειστικά σχε-
δόν στη γεωργία. Για να ανα-
πτυχθεί το Λασιθί και να συγκ-
ρατήσει τους κατοίκους του,
πρέπει να αναπτυχθούν και οι
άλλοι τομείς της οικονομίας,
βιοτεχνία και ο τουρισμός. Σε
αντίθετη περίπτωση θα πρέπει
να αναμένεται παραπέρα μείω-
ση του πληθυσμού.

3. Στους τομείς όμως αυ-
τούς αλλά και γενικότερα δια-
πιστώνεται παντελής έλλειψη με-
λετών, Μελετών, που χωρίς τη
σύνταξή τους κάθε συγκεκριμέ-
νη πρόταση είναι πρόχειρη και
επομένως αναποτελεσματική.

4. Είναι αναγκαία σύμφωνα
με τις διαπιστώσεις η συμπλή-
ρωση των σημαντικών ελλείψε-
ων που υπάρχουν στην υποδο-
μή της περιοχής.

Πάνω σε όλα αυτά, και σε
άλλα ακόμα, έγιναν προτάσεις
που, μαζί με τα γενικότερα συμ-
περάσματα του συνεδρίου θα
σταλούν στα πολιτικά κόμματα
και στα αρμόδια Υπουργεία.

ΣΤΟΝ ΠΛΑΤΑΝΟ ΤΗΣ ΒΙΑΝΝΟΥ

Πολύκλωνε, Πολύχρονη, Βιαννίτη μας λεβέντη!
Εσένα πρωταντίκρισα τα παιδικά μου μάτια
κι είδαν σπουργίτια αμέτρητα στον κλώνω τα παλάτια
να ψέλνουνε την Άνοιξη, το ερωτικό τους γλέντι...

Πόσες φορές απάνω σου σκάλωσα με βιασύνη
...ξυπόλυτη πασχίζοντας φωλίτσες να «κουρσέψω»
τη «ναμικιόρα» γάτα μου... μεζέδες να φιλέψω,
χωρίς να συλλογίζομαι μιας μάννας την οδύνη!
Αστείρευτο «μυλαύλακο» πούρχεται από τη Δείχτη
φέρνει «φροντόνε» το νερό στις ρίζες σου... χαλάλι
κι εκεί πρωτοθεμέλιωσαν «Κρυφό Σκολεϊό» οι δασκάλοι
όντας αγωνιζότανε η σκλαβωμένη Κρήτη!

Στον ίσκιο σου καθότανε σκυφτός ο Κονδυλάκης
κι εκεί το χρονογράφημα, έγραφε κάθε μέρα
ως τού'φερνε την έμπνευση κάποιου βοσκού φλογέρα,
...που τον απόηχο άκουσε μια νύχτα ο Καζαντζάκης.

Κι' αμέσως «ορδινιάστηκεν» ο γίγας οδοιπόρος
κι επήρε το «στρατί, στρατί» το μονοπάτι
κι ο «Καπετάν Μιχάλης του» εβρήκε το «Διαβάτη»
σε μια «Πηγή» που πρόσμενε ο «Πατούχας» πρωτοπόρος!

Κι οι δυό ψυχές στον ήσκιο σου καθίσανε, πλατάνι,
και «τά'πανε κι εκλάψανε» σαν πικραμένοι φίλοι
κι ένα καινούριο ανάψανε στη Λευτεριά καντήλι
να φέγγει στου ξεσκαλωμού την αγιασμένη στάνη.

Κι έτσι, καθώς στη ρίζα σου συλλογισμένη στέκω
κι αναπολώ τη γνώριμη πορεία των Αθανάτων,
που τόσο ξεκουράστηκαν στον ίσκιο σου αποκάτω,
στοχαζόμωι μην είχανε κοντά τους και τον... Γκραϊκό.

Και στου «Πατούχα» την «Πηγή» κι οι τρεις τους ανταμύσαν
κι ήπιαν νερό της «Λεβεντιάς» που'ρχόταν απ' τη Δείχτη
κι τάρματά τους ζώνοντα κι έτσι τη λευτερώσαν!
Πλατάνι μου, της «κλεφτουριάς» ήσουν το σκαλοπάτι
που ο «Γέρος Δήμος» πάτησε τ' άρματα να κρεμάσει
και λέει το τραγούδι του κι ύστερα... ξεψυχάει,
Πλατάνι, στην παγκόσμια σφραγίδα του Ιπποκράτη!

Αύγουστος 1983

Μ. Κόμη — Αρναουτάκη

Η ΔΙΚΗΓΟΡΟΣ

ΜΑΡΙΑΝΘΗ Ι. ΚΟΥΣΚΟΥΜΠΕΝΑΚΗ

διορίστηκε συμβολαιογράφος και τοποθετήθη-
κε στη νεοσυσταθείσα θέση Αρκαλοχωρίου.

ΤΗΣ ΠΑΠΑΔΙΑΣ Ο ΣΠΗΛΙΟΣ

Του Νίκου Ανδρ. Θεοδοσάκη

Νοτιοδυτικά του χωριού
Χόνδρος, δίπλα από τις
αρχαιότητες του «Καστέλ-
λου» και στη θέση «Ανεμό-
μαχα» βρίσκεται ο λεγόμε-
νος «Της παπαδιάς ο σπή-
λιος», που η ιστορία του
αξίζει να γίνει γνωστή σε
όλους.

Από παππού σε παππού
μυθολογείται ότι στον
καιρό της Τουρκοκρατίας
μια Κυριακή ο παπα—Μα-
θιάς πήγε στην εκκλησία
να λειτουργήσει. Αλλά με-
τον Πετρή, τον αγά του
χωριού, δεν τα πήγαινε
καθόλου καλά. Πάντα
τον εχθρευόταν, επειδή ή-
ταν καλός και είχε πάρει
και μια ωραία κοπέλα για
γυναίκα του. Ακόμα τον
πειράζε η ψαλμουδία του
και ιδιαίτερα πειραζόταν,
όταν έβλεπε τις χριστιανο-
πούλες στολισμένες τα κυ-
ριακάτικα ρούχα τους να
πηγαίνουν στην εκκλησία.

Εκείνο το πρωί είχε
βγει στο μπαλκόνι του
σπηλιού του, που ήταν δί-
πλα από την εκκλησία, και
κάνιζε το τσιμπούκι του
και έκανε τον περίπατό
του. Τη στιγμή αυτή πε-
νούσε η παπαδιά στολι-
σμένη σύροντας και την
οχτάχρονη κόρη της Αμα-
λία από τη χέρα. Μόλις
την είδε ο αγάς, οργίασε
από το θυμό του τον πο-
λύ, ιφώναξε δυό ζαφτιέ-
δες να παν να του φέ-
ρουν τον παπά και την
παπαδιά όπως ήταν στο
σπίτι του.

Οι ζαφτιέδες, όπως ή-
ταν οπλισμένοι, μπήκαν
στην εκκλησία πυροβο-
λώντας στον αέρα για εκ-
φοβισμό. Άρπαξαν τον
παπά από τα μαλλιά και
τον κλώσυσαν στο πά-
τωμα της εκκλησίας. Ό-
ταν η μικροπαντρεμένη
παπαδιά είδε τα γενόμε-
να, τράπηκε σε φυγή από
την πίσω μικρή πόρτα
σέρνοντας και την ανήλι-
κη κόρη της Αμαλία.

Οι ζαφτιέδες μετέφεραν
τον παπά στου αγά το
σπίτι σε άθλια κατάσταση
ση φορώντας και τα ιερα-
τικά του ρούχα. Ο αγάς,
που περίμενε και την πα-
παδιά, όταν είδε πως δεν
την έσυραν, οργίασε και
με πολύ θυμό τους είπε
να τρέξουν να τη φέρουν.

Επιστρέψαν λοιπόν, αλλά
εκείνη είχε φύγει και από
ρυάκι σε ρυάκι και από
μονοπάτι σε μονοπάτι ή-

δη είχε φτάσει στη σπη-
λιά και οι ζαφτιέδες εγύρι-
σαν στον αγά άπρακτοι.
Ο αγάς τους απείλησε με
αποκεφαλισμό, δίνοντάς
τους είκοσι ημερών προ-
θεσμία να την παρουσιά-
σουν σ' αυτόν.

Οι ζαφτιέδες έφυγαν
φοβισμένοι και άρχισαν
να ρωτούν και να ψά-
χνουν από σπίτι σε σπίτι
και από βουνό σε βουνό,
αλλά μάταια. Οι μέρες πε-
νούσαν και ο αποκεφαλι-
σμός πλησίαζε και ούτε
μια ελπίδα ζωής υπήρχε
γι' αυτούς.

Λίγο πιά πέρα από το
σπήλιο είχε ο Κουτσομ-
πραϊμής τη μάντρα και
καθημερινώς πήγαινε τα
πρόβατά του στη σπηλιά.
Και η παπαδιά, για να δια-
τηρείται στη ζωή, εβύζα-
νε καθημερινώς τρία πρό-
βατα. Ο Τούρκος, ο νεα-
ρός βοσκός, που καθημε-
ρινά έβρισκε τρία πρόβα-
τα αρμεγμένα, υποψιάστη-
κε και άρχισε να τα παρα-
κολουθεί. Την επαύριο τα
πρόβατα τα πήγε σε άλλη
βοσκή και το βράδυ δεν
ήταν αρμεγμένα. Την άλ-
λη μέρα τα πήγε στη σπη-
λιά και το βράδυ πάλι ή-
ταν αρμεγμένα. Την επαύ-
ριο πήγε πάλι τα πρόβα-
τα στη σπηλιά και εκάθι-
σε κι ο ίδιος εκεί, όπου
και αποκοιμήθη. Η παπα-
διά, που όλα αυτά δεν
τα γνώριζε, βγήκε έξω
από τον κρυψώνα της, για
να βυζάσει τα πρόβατα
κι έπεσε στα πόδια του
νεαρού βοσκού. Μόλις
την είδε, τα 'χασε από
την πολλή της ομορφιά,
την άρπαξε, την κάθισε
πάνω σ' ένα μικρό βράχο
και τη ρώτησε:

—Ποιά είσαι; εσύ και τι ζη-
τάς στη σπηλιά μου και
καθημερινώς μου αρμέγεις
τα πρόβατά μου;

Η παπαδιά δε φοβήθη-
κε καθόλου και με ζωηρό
ύφος απάντησε:

— Εγώ είμαι η παπαδιά
του χωριού, που ο Πε-
τρή αγάς με κυνηγά.

— Και δεν ξέρεις πως, ό-
ταν σε βρει, θα σε σκοτώ-
σει; Κι ακόμη δεν ξέρεις
ότι προχθές το βράδυ
κρέμασε τον παπά στην
πλατεία, στον απλάτανο
που βρίσκεται εκεί;

Και η μικροπαντρεμένη
παπαδιά με δάκρυα στα
μάτια άρχισε να μοιρολο-
γείται:

—«Δεν το δειλιάω το θάνατο, καλλιά 'χω να ποθάνω
παρά να πιάω ζωντανή στα χέρια των μπουρμάδω.
Παπα—Μαθιά, να το 'ξερεις πως ειμ' εδώ κρυμμένη,
να 'ρθεις στο σπήλιο να με δεις την πολυπικραμμένη.
Κι ανέ ρωτάς την κόρη μας, την όμορφη Αμαλία
την έκρυψα εις το χωριό η πετακακομοίρα,
Παπά, που σε κρεμάσανε στον πλάτανο για μένα,
να το κατές πως θα χαθώ για σένα τιμημένη».

Και ο μπουρμάς, ως τ' άκουσε, της είπε αγριεμένος:

—«Να πέψω θέλω στο χωριό μαντάτο πυρωμένο
πως είσαι εδώ στο σπήλιο μου χωμένο και κρυμμένο,
να 'ρθει ασκέρι απ' το χωριό να σε κατασκοτώσει
και εις τους σκύλους που θωρείς κομμάτια να σε δώσει.
—«Δεν ημπορώ, παλιομπουρμά, στα μάτια να σε βλέπω.
Θα προτιμήσω πιο πολύ στον εγκρέμο να πέσω,
παρα να 'ρθω στα χέρια σου, γιατί δε θα τ' αντέξω».

Και χύνεται ο παλιομπουρμάς, 'πού το λαίμο την πνάνει
και το μαχαίρι τρεις φορές μες στην κοιλιά της βάνει.
Κι έπεσε η παπαδιά νεκρή μες στην ανεμοζάλη,
δυο τρεις φορές εφώναζε ότι τον κόσμο χάνει
κι αμέσως εξεψύχησε κι ήφθηκε για σημάδι
την ομορφιά και την τιμή να το θυμούνται οι γι-άλλοι
πόσο πολλά γενήκανε σ' αυτό τον έρμο σπήλιο
γι' αυτό και πήρε τ' όνομα «της παπαδιάς ο σπήλιος».

Και από τότε ως σήμερα όλα 'σαν σκεπασμένα
και ήφερέ ντα εις το φως του Νίκου μας η μένα.

Χόνδρος Βιάννου 15—12—1982

ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ

Συνέχεια από τη σελ. 1
στο έργο του, οδηγεί στην παραποίηση, την αλωίωση, την διαστρέβλωση, την καταστροφή της αιλγλης που το έργο άφησε στον αναγνώστη, όταν το παρακολουθεί και από την τηλεόραση.

Αν ζούσε σήμερα ο Κονδυλάκης κι έβλεπε τον Πατούχα που και τα λόγια που θέλει να βάλει στο στόμα του ο σεναριογράφος, θα τον κυνηγούσε με το μπασιούνη του, όσο θα είχε το μάτι του νερό, ώσπου να ματαιώνει την αλλοίωση που του γίνεται. Κι αφού ο Κονδυλάκης δε ζει, ας το κάνουν οι συμπατριώτες του, ας το κάνουν οι ζωντανοί συνάδελφοί του, για να προλάβουν παρόμοια παθήμα-

τα στα δικά τους έργα.

Αν ο σεναριογράφος του Πατούχα, θέλει να παρουσιάσει από την τηλεόραση κωμωδία ή κάτι άλλο, ας βρει το κατάλληλο για αυτό το σκοπό έργο, για να έχει και επιτυχία.

Το υπουργείο Πολιτισμού και η ΕΡΤ 1 που είναι οι χρηματοδότες της ταινίας, αναλαμβάνουν τεράστια ευθύνη απέναντι στην λαοτεχνική δημιουργία του τόπου μας. Ο σεβασμός προς αυτήν επιβάλλει την άμεση επέμβαση τους για να συγκρατήσουν το γύρισμα της ταινίας στο πνεύμα του συνγραφέα, αλλιώς τας μα τρώουν το γύρισμα της. Θα 'ναι πολύ μεγαλύτερη η προσφορά τους στα Ελληνικά γράμματα.

ΓΙΑ ΤΗ ΝΟΜΑΡΧΙΑ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ

A. Σε προηγούμενο φύλο των Β.Ν. τέθηκε το ερώτημα προς τις Τεχνικές Υπηρεσίες της Νομαρχίας: «Τί γίνεται με το δρόμο Τσουτσουρος — Κερατόκαμπος — Άρβη — Ψαρή Φοράδα;» Έχει αναπτυχθεί πολλές φορές η τεράστια σημασία του στην οικονομία της επαρχίας και δεν θα επαναλάβουμε τα ίδια. Οι κάτοικοι της επαρχίας περιμένουν μια συγκεκριμένη απάντηση για το πού βρίσκεται το θέμα αυτό ή μήπως έχει εγκαταλειφθεί η ιδέα του δρόμου αυτού; Περιμένουμε κι εμείς μια απάντηση.

B. Κάτοικοι του οικισμού Μηλιαράδο της Κοινότητας Πεύκου με γράμματά τους ερωτούν: Τι θα γίνει επιτέλους με το δρόμο των 330 μέτρων που χρειάζεται για να συνδεθεί ο οικισμός με τον κεντρικό δρόμο; Πράξη

για απαλλοτρίωση κτημάτων που κόβονται έγινε πριν από δύο χρόνια. Για τι λοιπόν δεν υλοποιείται η απόφαση του Κοινοτικού Συμβουλίου;

Ας ξεπεραστεί επιτέλους η γραφειοκρατική γάγκραινα, αν εκεί οφείλεται η καθυστέρηση. Οι κάτοικοι ζητούν την άμεση επέμβαση του κ. Νομάρχη.

Τονίζουν μάλιστα ιδιαίτερα τη σπουδαιότητα του δρόμου αυτού, όχι μόνο για την τουριστική ανάπτυξη του όμορφου αυτού οικισμού αλλά και για ένα σημαντικότατο λόγο: Εκεί βρίσκεται το σχολείο του χωριού, το οποίο γίνεται εκλογικό κέντρο και οι ηλικιωμένοι ή όσοι έχουν προβλήματα υγείας αδυνατούν να ανέβουν ως εκεί. Επίσης τα παιδιά του σχολείου δεινοπαθούν και προπάντων το χειμώνα, ιδιαίτερα τα πολύ μικρά.

ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΛΑΙΟΥΡΓΙΚΗ

Πριν από αρκετές μέρες, με ανακοίνωση του προέδρου της Ελαιοργατικής κ. Μανώλη Γαβαλά, γνωστοποιούνταν στους παραγωγούς ότι άρχισε να πληρώνεται η επιδότηση του λαδιού εσοδείας 1982—1983. Και όμως οι συνεταιρισμοί της επαρχίας δεν πήραν, ως τη μέρα που γράφεται το σημείωμα αυτό, καμιά ειδοποίηση. Και οι παραγωγοί με όλο το δικίο τους ρωτούν: Πότε θα πληρω-

θούν; Από τις στήλες αυτές έχει τονιστεί πολλές φορές πως κάθε επιδότηση σε αγροτικά προϊόντα πρέπει να δίνεται αμέσως, πριν ο πληθωρισμός που όλο και ανεβαίνει εκμηδενίσει την αξία τους. Σήμερα, που οι ελαιοπαραγωγοί έχουν γ' αντιμετώπιση πολλά έξοδα για την προετοιμασία τους στην νέα εσοδεία, θα πρέπει να επισπευθεί η καταβολή της περυσινής επιδότησης.

Η ΚΑΚΟΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥ "ΠΑΤΟΥΧΑ,"

Προς Το Υπουργείο Πολιτισμού και την ΕΡΤ 1

Διαμαρτυρούμαστε με τον πιο έντονο τρόπο για την κακοποίηση που γίνεται στο έργο του Κονδυλάκη «Ο ΠΑΤΟΥΧΑΣ», που γυρίζεται αυτές τις μέρες στην Εύβοια για να προβληθεί το χειμώνα από την ΕΡΤ.

Ο «ΠΑΤΟΥΧΑΣ», όπως παρουσιάζεται στην εφημερίδα «Ταχυδρόμος» τεύχος 34, Αύγουστος 83, δεν έχει καμιά σχέση με τον «ΠΑΤΟΥΧΑ» του Κονδυλάκη. Δεν έχει σχέση με κρητικό ήρωα.

Ο ήρωας του Κονδυλάκη είναι παλιόκαρι, πετά τη φυλλάδα που κρατούσε και φεύγει. Δεν φτύνει το δάσκαλό του, όπως θέ-

λει να τον παρουσιάζει ο σεναριογράφος, ο Κονδυλάκης δεν κατεβάζει τους ήρωές του σ' αυτό το χαμηλό επίπεδο.

Καλούμε την παρέμβαση του Υπουργείου Πολιτισμού για την ματαιώση του κατασκευασμένου ανοσιουργήματος.

Ο σεβασμός στην παράδοση επιβάλλεται προς κάθε κατεύθυνση.

Καλούμε το Σύλλογο Κρητών επιστημόνων, την Παγκρήτια Ένωση και την Ένωση Ελλήνων Λογοτεχνών, για να παρέμβουν και να ματαιώσουν τη μετατροπή λογοτεχνικών αριστουργημάτων σε κωμειδύλλια.

Σύλλογος Βιαννιτών Ηρακλείου
«Ο ΠΑΤΟΥΧΑΣ»

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΓΙΑ ΤΑ ΓΕΓΟΝΟΤΑ ΤΟΥ ΣΕΠΤΕΜΒΡΗ 1943

Συνέχεια από τη σελ. 1
σαν επί τόπου ο κ. υπουργός Γεν. Διοικητής ο κ. Νομάρχης, ο Θεοφιλέστατος Επίσκοπος Πέτρος κ. Διονύσιος, ο Πρωτοσύγγελος της Μητροπόλεως κ. Ψαλλιδάκης, ο παρ' τη Νομαρχία Διευθυντής κ. Γ. Γκριδάκης, ο Διευθυντής της Αστυνομίας κ. Πωλιουδάκης και οι μέρους του Στρατηγού ο κασιπαστής του.

Απαντες οι όμηροι παρετά-

χθησαν εις το προαύλιον του Γυμνασίου Βιάννου, ένθα ο κ. Υπασπιστής του Στρατηγού ανήγγειλε εις αυτούς την απόφασιν περί διαλύσεως των και κατέστησεν αυτούς προσεκτικούς ίνα μη δώσουν την ελαχίστην αφορμήν εις τον στρατόν Κατοχής, να αποφεύγουν απολύτως πάσαν συνδρομήν εις τους επαναστάτας, καθ' ότι η τιμωρία θα είναι σκληρά.

Μεθ' ο ωμίλησεν ο κ. υπουργός Γ. Διοικητής όστις εξήρε την απόφασιν της απολύσεως και συνέστησεν απόλυτον πειθαρχία εις τας επιταγάς του στρατού Κατοχής, την αποφυγήν οιασδήποτε βοήθειας προς τους συμμορίτας, ίνα μη αντιμετωπίσων και άλλας σκληράς τιμωρίας.

Κατόπιν έλαβε τον λόγον ο Νομάρχης κ. Ξανθάκης όστις ανέφερε τας μεγάλας ενεργείας ας κατέβαλε παρ' τω Στρατηγώ κ. Μύλλερ και τω Φρουραρχείω διά την απολύσιν των ομήρων, με πολυτίμους συμπαραστάτας τον Πρωτοσύγγελον της Μητροπόλεως κ. Ψαλλιδάκην και τον παρ' τη Νομαρχία κ. Γ. Γκριδάκην και αι οποίοι προσπάθειαι του, ομού μετά των γενικωτέρων ενεργειών του

κ. Υπουργού, εστέφθησαν υπό επιτυχίας.

Συνέστησεν ειτα την αποφυγήν πάσης ενεργείας δυναμένης να παρεξηγηθή, προς δε ότι πρέπει να πρωτανεύση ο πατριωτισμός και η σύνεσις ίνα μη θρηνησωμεν νέας συμφοράς

Υπό το αυτό πνεύμα ωμίλησεν κατόπιν ο Θεοφύλ. Επίσκοπος Πέτρος κ. Διονύσιος εξάρας την σημασίαν της απολύσεως και συστήσας σωφροσύνην και αποφυγήν πάσης προστασίας ή βοήθειας των επαναστατών διότι τούτο θα συνεπαγάγη ανεπιτόμητα κακά.

Εκ μέρους των ομήρων ημωχαρίστησεν ο εκ Βιάννου δικηγόρος κ. Στειακάκης, μεθ' ο, υπό τας θερμάς εκδηλώσεις και ζητωκραυγάς έλαβε χώραν η απόλυσις.

ΕΙΣΦΟΡΕΣ ΓΙΑ ΤΟ ΠΑΝΕΠΑΡΧΙΑΚΟ ΜΝΗΜΟΣΥΝΟ

Συνεχίζουμε σήμερα τη δημοσίευση των εισφορών για την τέλεση του Πανεπαρχιακού Μνημοσύνου.

1. Η Νομαρχία Ηρακλείου 200.000
2. Κοινότητα Αμυρά 25.000
3. Κοινότητα Άνω Βιάννου 20.000
4. Κοινότητα Καλαμιού 10.000
5. Κοινότητα Πεύκου 10.000
6. Κοινότητα Αγ. Βασιλείου 10.000
7. Συν/σμός Βιάννου 10.000
8. Γρηγόρης Κονδυλάκης 2.000
9. Σοφία Μαθιουδάκη 2.000
10. Νίκος Διακάκης 1.000
11. Οικογένεια Τίτου Παπαμαστοράκη 5.000

ΣΥΛ. ΒΙΑΝΝΙΤΩΝ ΑΘΗΝΑΣ «Ο ΔΙΑΒΑΤΗΣ»

ΠΡΟΣΚΛΗΞΗ

Στις 18 του Σεπτεμβρη γιορτάζουμε την ηρωική επέτειο του ολοκαυτώματος της Επαρχίας μας. Φέτος, και ενόψει των 40 χρόνων, δίνουμε ιδιαίτερη σημασία στα γεγονότα αυτά. Η βοήθειά σας είναι αναγκαία είτε σε υπεύθυνη θέση είτε ως θεατών. Καλούμε όλα τα νιάτα της επαρχίας να επικοινωνήσουν με το Σύλλογο, για να πλαισιώσουν την εκδήλωση, η οποία δεν θα περιοριστεί στη Μητρόπολη και στον Άγνωστο Στρατιώτη, αλλά θα γίνει μουσική εκδήλωση σε αμφιθέατρο στο Λόφο Στρέψη. Επιβάλλεται και πρέπει να δείξουμε όλοι μας ότι δεν ξεχνούμε και πως ξέρουμε να τιμάμε αυτούς που με τη θυσία τους ζούμε καλύτερα.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ
ΑΝΑΣΤΑΣΑΚΗΣ ΜΑΝΟΛΗΣ
Ο ΓΕΝ. ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ
ΣΠΑΝΑΚΗΣ ΜΑΝΟΛΗΣ

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ

Άρχισε να λειτουργεί στην Άνω Βιάννο το σύγχρονο πρατήριο υγρών καυσίμων του Χριστόφορου Πετράκη και Σταύρου Χαϊνδεράκη με όλα τα σύγχρονα μηχανήματα για το πλήσιμο μικρών και μεγάλων αυτοκινήτων καθώς και βουλκανιζατέρ. Ακόμη διαθέτουμε όλα τα νούμερα λιπαντικών και αξεσουάρ σε τιμές αποθήκης.

Σας περιμένουμε για την εξυπηρέτησή σας.

11. Ιωάννης Ευαγ. Διακάκης 1000
12. Μαρίκα Γ. Τσαντηράκη 3.000
13. Αμαλία Γρ. Ασπρακιανάκη 1000 δρχ. στη μνήμη του πατέρα της Μιχάλη Καργιολάκη και 1.000 δρχ. στη μνήμη της πεθεράς της Μαρίας Ασπρακιανάκη
14. Εμμαν. Γ. Χρηστάκης 1.000
15. Αριστείδης Ινιωτάκης 4.000
16. Ανδρέας Αγγελάκης 3.000.

Η κ. Δέσποινα Ανδρ. Παπαδάκη μας έστειλε 2000 για το φ.Τ. Βιάννου στη μνήμη Μαρίας Σπανάκη και ο κ.κ. Λεωνόδρος και Αλεξάνδρα Ευαγγελιδάκη 2.000 στη μνήμη του πατέρα τους Εμμ. Πετρουσούλη.

Παρακαλείται το φ.Τ. για την παραλαβή τους.

ΣΥΛ. ΒΙΑΝΝΙΤΩΝ ΑΘΗΝΑΣ «Ο ΔΙΑΒΑΤΗΣ»

Ικανοποιητικά ξεκίνησε η πρώτη αιμοδοσία του «Διαβάτη». Ήδη προγραμματίστηκε η δεύτερη για τις 24/3/83.

Η αξία του τμήματος αιμοδοσίας φάνηκε μόλις έπειτα από πέντε μέρες, όταν συνεπαρχιώτισσα απ' τον Πεύκο χρειάστηκε αίμα και ο Σύλλογός μας ταχύτητα το έδωσε.

Παρακαλούνται όσοι συνεπαρχιώτες πιστεύουν στην αξία του τμήματος αιμοδοσίας να επικοινωνήσουν με το Σύλλογο, για να συμπεριληφθούν στην πιο πάνω ημερομηνία.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ
ΜΑΝΟΛΗΣ ΑΝΑΣΤΑΣΑΚΗΣ
Ο ΓΕΝ. ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ
ΜΑΝΟΛΗΣ ΣΠΑΝΑΚΗΣ

ΠΕΤΥΧΑΝ ΣΤΑ ΑΕΙ

Είχε κλείσει η ύλη των Β.Ν. όταν ανακοινώθηκαν τ' αποτελέσματα αυτών που πέτυχαν σ' Α.Ε.Ι.

Απ' ό,τι προλάβουμε να μάθουμε πέτυχαν οι παρακάτω συνεπαρχιώτες. Ασφαλώς θα υπάρχουν και άλλοι. Παρακαλούμε να μας πληροφορήσουν για να καταχωρηθούν στο άλλο φύλο.

1. Κόμης Βασίλειος Ι.
2. Κονδυλάκη Θάλεια Γρ.
3. Μαθιουδάκη Ελένη Ν.
4. Μιχελινάκη Γεωργία Γ.
5. Μπαρμπαγαδάκη Μαρία Ν.
6. Παπαδομαρκάκη Ευαγ. Χ.
7. Παπαδομαρκάκη Ευαγ. Δ.
8. Πετράκης Εμμανουήλ Ελ.
9. Προεστάκης Ιωάννης Εμμ.
10. Τακτικήκη Αγγελία Κ.

Στα ΚΑΤΕ:
1. Καλλέργης Εμμανουήλ Στ. Ασπρακιανάκης Αντώνης Γρ. Ταμιωλάκη Αγγελική Νικ. Παπαδάκης Γεώργιος Κ.

ΕΠΙΤΥΧΙΕΣ ΣΥΝΕΠΑΡΧΙΩΤΩΝ

Η κ. Μαρία Κυριακάκη, συζ. Γ. Μανδαλάκη, πέτυχε στο διαγωνισμό της Α.Τ.Ε.

Ειδική παράκληση

Συνεχίζεται η φωτογράφιση των θυμάτων της Γερμανοϊταλικής κατοχής, από φωτογραφίες που διαθέτουν οι οικογένειές τους. Οι φωτογραφίες που θα βγουν θα χρησιμοποιηθούν για την έκθεση που θα γίνει σε αίθουσα του Δημοτικού Σχολείου Αμυρά μαζί με προσωπικά τους αντικείμενα που σώζονται.

Θα εκτυπωθούν όμως και σε ειδικό φυλλάδιο που θα εκδοθεί και θα περιέχει: Ιστορικά στοιχεία της κατοχικής περιόδου, τα ονόματα των θυμάτων και όλες φωτογραφίες βρεθούν.

Επειδή θα είναι αδύνατο να

συμπεριληφθούν αργότερα γίνεται παράκληση στους συγγενείς τους να καταβάλουν κάθε προσπάθεια για να μην ξεφύγει καμιά περίπτωση φωτογραφίας που μπορεί να βρεθεί.

Επειδή η παράκληση αυτή μπορεί να μη διαβαστεί από όλους που έχουν θύματα, καθένας που θα τη διαβάσει ας κάνει τον κόπο να ρωτήσει όλους όσους ξέρει στη γειτονιά του, στο χωριό του. Έδωσες εσύ φωτογραφία στην επιτροπή του πανεπαρχιακού μνημοσύνου;

Έτσι πιστεύουμε να περιοριστούν στο ελάχιστο ή και καθόλου περιπτώσεις που να υπάρχουν φωτογραφίες και δεν δόθηκαν.

Ανακοίνωση

Ο Πολιτιστικός Σύλλογος Συκολόγου στα πλαίσια των πολιτιστικών εκδηλώσεων Καλοκαίρι '83, αισθάνεται την υποχρέωση να ευχαριστήσει όλους εσάς που με την παρουσία σας τιμήσατε τις εκδηλώσεις αυτές: Ομιλία γεωπόνων — εκδρομή — θέατρο — χορός. Αξίζει τον κόπο να σταματήσου με για λίγο στην τελευταία εκδήλωση, το χορό, που έγινε στις 15 Αυγούστου ανήμερα της Παναγίας και να ευχαριστήσουμε όλους τους επώνυμους και ανώνυμους συμπαραστάτες που από τη μεριά του ο καθένας βοήθησε ώστε η εκδήλωσή μας να πάρει πανηγυρικό χαρακτήρ-

ρα και να ακούγονται κολακευτικά σχόλια από τους παρευρισκομένους. Ένας μικρός απολογισμός θα ωφεληθεί, νομίζουμε, προβληματίζοντας όλους που έχουν σκοπό να ιδρύσουν ή να διατηρήσουν συλλόγους.

ΘΕΑΤΡΟ:
Έσοδα 47.400
Υπόλοιπο για το Σύλλογο 16.100

ΧΟΡΟΣ 15 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ:
Έσοδα 413.700
Υπόλοιπο για το Σύλλογο 311.294

Ευχαριστούμε τα «Βιαννίτικα Νέα» για τη φιλοξενία και ευχόμεστε με το ίδιο πάθος και κουράγιο να συνεχίσουν τους αγώνες τους και με την ίδια όρεξη να προβάλλουν τα προβλήματα της επαρχίας.

Ο Πολιτιστικός Σύλλογος Συκολόγου

ΝΕΟΙ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΕΣ

Γιάννης Γ. Χρηστάκης: πήρε το πτυχίο του Μηχανολόγου από το Πολυτεχνείο Πατρών.

— Ελένη Νικ. Παπαδάκη: πήρε το πτυχίο της Μαθηματικής Σχολής του Πανεπιστημίου της Αθήνας.

— Μαρία Ευαγ. Χατζηδάκη: πήρε το πτυχίο της από την Ανωτάτη Βιομηχανική Σχολή Θεσσαλονίκης.

— Μαρϊάνθη Εμμ. Κοκολάκη: πήρε το πτυχίο της από τη Φιλοσοφική Σχολή του Πανεπιστημίου Κρήτης.

— Μαρϊάνθη Εμμ. Κοκολάκη: πήρε το πτυχίο της από τη Φιλοσοφική Σχολή του Πανεπιστημίου Κρήτης.

Ελένη Εμμ. Κυριακάκη.

ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΕΠΑΡΧΙΑ

Με πολλή επιτυχία πραγματοποιήθηκαν στην επαρχία:

— Έκθεση φωτογραφίας στην Ψαρή Φοράδα από το Σύλλογο Καλαμιωτών της Αθήνας.

— Χοροεπερίδα στην Κ. Βιάννου.

— Γιορτή νεολαίας από την Τ.Ο. του ΠΑΣΟΚ Βιάννου.

— Θεατρική παράσταση και χοροεπερίδα στο Συκόλογο από τον Πολιτιστικό Σύλλογο Συκολόγου.

— Φεστιβάλ με δήμερες εκδηλώσεις από την ΚΝΕ

ΜΑΘΗΤΕΣ ΠΟΥ ΠΡΩΤΕΥΣΑΝ

Εμμ. Στ. Μανδαλάκης Δημήτρης Νικ. Παπαδάκης Ελένη Εμμ. Κυριακάκη.

Για τεχνικούς λόγους τα φύλλα Αυγούστου — Σεπτεμβρίου κυκλοφορούν μαζί.